

Rakvere Eragümnaasiumi õppekava üldosa

Kinnitatud 20.05.2024

MTÜ Rakvere Eragümnaasiumi Hariduskogu otsus nr 56

Läbi arutatud 16.05.2024 kooli nõukogus, otsus nr 2-2/2-2024

Heaks kiidetud 15.05.2024 õppenõukogus, otsus nr 3-1/8

Heaks kiidetud 14.05.2024 kooli õpilasesinduses, otsus nr 1

Sisukord

I ÜLDSÄTTED	1
II ÜLDOSA	1
1. KOOLI VÄÄRTUSED JA ERIPÄRA, KOOLI ÕPPE- JA KASVATUSEESMÄRGID	1
1.1. Kooli missioon, visioon, moto, väärtused	1
1.2. Õppe- ja kasvatusesmärgid	3
1.3. Pädevused	4
2. ÕPETUSE JA KASVATUSE TEOREETILISED ALUSED	4
3. ÕPETUSE JA KASVATUSE PÕHIMÕTTED	6
4. ÕPPEKORRALDUS	9
4.1 Üldine korraldus	9
4.2 Õppekorraldus põhikoolis	9
4.2.1 Põhikooli tunnijaotusplaan	12
4.2.2 Vaba tunnimahu kasutamine ja võõrkeelte valik	13
4.2.3 Riiklikus õppekavas sätestatud õppeainete nimetustes ja õppemahtudes tehtud erisused ja erisuste tegemise põhjendused	14
4.2.6 III kooliastme loovtöö temaatika valiku, juhendamise, töö koostamise ja hindamise kord	17
4.3 Õppekorraldus gümnaasiumis	19
4.3.1 Kohustuslikud kursused ja kooli pakutavad valikkursused ning valikõppeained	19
4.3.2 Õppesuundade kirjeldused	23
4.3.2.1 Kunsti õppesuund	23
4.3.2.2 Siseturvalisuse õppesuund	24
4.3.2.3 Infotehnoloogia õppesuund	26
4.3.2.4 Ettevõtluse õppesuund	28
4.3.4 Andekate ja hariduslike erivajadustega õpilaste õppe korraldus	31
4.3.5 Mittetatsionaarses õppes kohaldatavad erisused	32
4.3.6 Õpilasuurimuse või praktilise töö korraldus	32
4.3.7 Kooli õppekava välise õppimise või tegevuse arvestamine koolis õpitava osana	33
4.4 Üldpädevuste kujundamiseks ja õppekeskkonna mitmekesistamiseks kavandatud tegevused ...	34
5. ÕPILASTE ARENGU JA ÕPPIMISE TOETAMISE JA HINDAMISE KORRALDUS	36
5.1 Õpilase arengu ja õppimise toetamise ja hindamise alused ja põhimõtted põhikoolis	36
5.1.1 Käitumise (sealhulgas hoolsuse) kohta õpilastele ja seaduslikele esindajatele tagasiside andmine	37
5.1.2 Teadmiste ja oskuste hindamine kui kokkuvõtivate hinnete alus	37
5.1.3 Kokkuvõtete hindamine	38
5.1.4 Eksamid, tasemetööd ja aasta materjali hõlmavad arvestustööd	39
5.1.5 Hinde ja hinnangu vaidlustamine	40
5.1.6 Põhikooli lõpetamine	40
5.1.7 Õpilaste tunnustamine hea õppimise eest	41
5.2 Hindamine gümnaasiumis ja gümnaasiumi lõpetamise korraldus	41
5.2.1 Kujundav hindamine	41
5.2.2 Teadmiste ja oskuste hindamine kui kokkuvõtivate hinnete alus	42
5.2.3 Kokkuvõtete hindamine	43
5.2.4 Eksamid, tasemetööd ja aasta materjali hõlmavad arvestustööd	44
5.2.5 Täiendav õppetöö ja õpilase järgmise klassi üleviimine	44
5.2.6 Kooli lõpetamine	45
5.2.7 Õpilaste tunnustamine hea õppimise eest	45
5.2.8 Hinde ja hinnangu vaidlustamine	46
5 ÕPILASTE JUHENDAMISE JA HARIDUSLIKE ERIVAJADUSTEGA ÕPILASTE ÕPPEKORRALDUSE PÕHIMÕTTED, TUGITEENUSTE RAKENDAMISE KORD	47
6 KARIJÄÄRIÕPPE, SH KARIJÄÄRIINFO JA NÕUSTAMISE KORRALDAMINE	49
7 ÕPILASTE JA SEADUSLIKE ESINDAJATE TEAVITAMISE JA NÕUSTAMISE KORRALDUS	49
8 ÕPETAJATE KOOSTÖÖ JA TÖÖ PLANEERIMISE PÕHIMÕTTED	50
9 KOOLI ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD	51

I ÜLDSÄTTED

1. Rakvere Eragümnaasiumi õppekava (alljärgnevalt *Kooli õppekava*) on kooli õppe- ja kasvatustöö alusdokument.
2. Kooli õppekava koostamisel on lähtutud põhikooli ja gümnaasiumiseadusest, põhikooli riiklikust õppekavast, gümnaasiumi riiklikust õppekavast, erakooliseadusest. Õppekava koostamisel on aluseks võetud „Eesti ja rahvusvaheline koolikogemus“ (Richter, T., *Vaba Waldorfkooli ülesanne ja õpetuseesmärgid*, EVWÜ 1998/2004); The Educational Tasks and Content of the Steiner Waldorf Curriculum, SSF Publications 2005 (käsikirjaline tõlge) ja Steiner-waldorfhariduse Euroopa Nõukogu (ECSWE) püüdluste ja taotluste avaldus 2009, struktuur-süsteemse psühholoogia koolkonna autorite L. Vögtski ja A. Toomela tööd ja kaasaegsetes aju-uuringutes toodud soovitusi (J. Aru, D. Goleman).
3. Kooli õppekavas käsitletakse õppimist protsessi- ja väljundipõhiselt. Väljundipõhise õppekava kõrgeim õpiväljund on omandatud üldpädevused, s. o suutlikkus loovalt, ettevõtlikult ja paindlikult toimida teatud tegevusalal või -valdkonnas, perekonnas, tööl, avalikus elus, kultuurikandjana.
4. Kooli lõpus kujunevad üldpädevused on kirjeldatud riiklikes õppekavades ning need on valdkonna- ja aineülesed ja nende kujunemise tagamine õpilastel on kõigi koolis tegutsevate isikute ühine eesmärk.
5. Kooli õppekava koosneb üldosast ja lisadest. Lisades esitatakse ainevaldkondade õppekavad.

II ÜLDOSA

1. Kooli väärtused ja eripära, kooli õppe- ja kasvatuseesmärgid

1.1. Kooli missioon, visioon, moto, väärtused

- (1) Kooli missioon on olla hooliv kool, mis toetab õpilase tahte-, tunde- ja mõtteala eakohast arengut ning tasakaalustatud ja tervislikku õppimist.

- (2) Kool on teadlikult omanäoline oma hoolimises ja turvalistes suhetes, et säilitada õpilaste individuaalsus ja õpitahe. Koolis toetatakse õppija individuaalset arengut, õpilase ja õpetaja loovust, koostöösuutlikkust, enesearengut ja töörõõmu.
- (3) Kooli visioon on vaba, tervikliku, isikupärase ja vastutusvõimelise isiksuse kujunemine.
- (4) Kool aitab õpilasel jõuda selgusele oma huvides, kalduvustes ja võimetes ning tagab valmisoleku õpingute jätkamiseks järgneval haridustasemel ja elukestvaks õppeks. Selle protsessi viljaks on vabast tahtest tegutsev inimene, kes leiab oma ainulaadsed seosed maailmaga, oma tegevuse sihid ja kellel on inimlik vastutustunne maailma ja kaasinimeste ees.
- (5) Kooli moto on **TUNNE, MÕTE, TAHE**.

Mõtlemine, tunne ja tahe on hingejõud - inimpsüühika kolm osa.

Nende omavaheline tasakaalustamine on oluline pedagoogiline ülesanne seoses õppetööga erinevas vanuses õpilastega. Mõtlemist, tunnet ja tahet arendavate meetodite mitmekülgne kasutamine arendab võrdväärselt üldpädevusi. Kui mõtlemine ja tunded toimivad viljakalt koos, lisandub mõtlemisse südamesoojus, tekib vaimustus ja tunnetamisrõõm. Kui tahe rakendub tegusal moel, on inimene võimeline looma midagi väärtuslikku. Harmoonilises koostöös annavad mõtlemine, tunded ja tahe inimesele võimaluse maailma sündmustes positiivselt osaleda.

- (6) Kooli põhiväärtused on **HOOLIVUS, LOOVUS, ARENG**.

Hoolivus

Hoolime endast, teineteisest ja märkame kaaslasti enda kõrval. Oleme sallivad ja sõbralikud, oleme abivalmid ja paindlikud. Oleme hoiakutevabad: me mõistame, mitte ei mõista hukka, ja näeme käitumise taga inimest. Lähtume lapse eakohasest arengust nii suhtluses kui õppetöös. Teadvustame, et see, kuidas laps õpib, on igas etapis oluline tervist mõjutav tegur. Loomes koolis turvaliste suhetega, kokkuhoidva ja koostöise õhkkonna. Pühendume teadlikult heade suhete loomisele ja hindamisele kooliga seotud osapoolte vahel: õpetaja – õpilane; õpilane – õpilane, õpetaja – juhtkond; õpetaja – vanem/õpilase seaduslik esindaja.

Loovus

Loovus on oskus maailma avatult näha, lahendada probleeme uuel viisil, saada algupäraseid tulemusi ja hinnata erinevusi. Tagame loomeprotsessi toetava ja

loometulemuste esitamist tagava koolikeskkonna. Hindame ja väärtustame õpilase loovat tegevust. Arvestame, et loovale isikule vajalikud omadused on teadmised ja oskused loova tegevuse valdkonnas, pingutusvalmidus ja kontsentreerumisvõime, motivatsioon, avatus, huvi ja soov uudse järele, mängulisus, mittemugandumine.

Areng

Areng on edasiminekuks. Oleme arenevad ja arendavad. Läbi arengu toimub uute teadmiste, oskuste ja kogemuste omandamine ning eluks ettevalmistamine. Loomes keskkonna, mis toetab arengut. Püüdleme vaba, tervikliku, isikupärase ja vastutusvõimelise isiksuse kujunemise poole.

1.2. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

- (1) Koolil on nii hariv kui ka kasvatav ülesanne. Kool aitab kaasa õpilaste kasvamisele loovateks, mitmekülgseteks isiksusteks, kes suudavad ennast täisväärtuslikult teostada erinevates rollides: perekonnas, tööl ja avalikus elus.
- (2) Koolis on õpetuse ja kasvatuse põhitaotlus tagada õpilase eakohane tunnetuslik, kõlbeline, füüsiline ja sotsiaalne areng ning tervikliku maailmapildi kujunemine.
- (3) Kooli ülesanne on luua õpilasele eakohane, turvaline, positiivselt mõjuv ja arendav õppekeskkond, mis toetab tema õpihimu ja õpioskuste, eneserefleksiooni ja kriitilise mõtlemisvõime, teadmiste ja tahteliste omaduste arengut, loovat eneseväljendust ning sotsiaalse ja kultuurilise identiteedi kujunemist.
- (4) Kool toetab põhiliste väärtushoiakute kujunemist. Õpilane mõistab oma tegude aluseks olevaid väärtushinnanguid ja tunneb vastutust tegude tagajärgede eest. Koolis luuakse alus enese määratlemisele eneseteadliku isiksusena, perekonna, rahvuse ja ühiskonna liikmena, kes suhtub sallivalt ja avatult maailma ja inimeste mitmekesisusse.
- (5) Kool aitab õpilasel jõuda selgusele oma huvides, kalduvustes ja võimetes ning tagab valmisoleku õpingute jätkamiseks järgneval haridustasemel ja elukestvaks õppeks. Kooli lõpetanud noorukil on arusaam oma tulevastest rollidest perekonnas, tööelus, ühiskonnas ja riigis.
- (6) Nende ülesannete täitmiseks ja eesmärkide saavutamiseks keskendutakse:
 - 1) õpilaste iseseisvumisele, oma maailmapildi kujunemisele ja valmisolekule elus toime tulla;
 - 2) adekvaatse enesehinnangu kujunemisele;
 - 3) iseseisva õppimise ja koostööoskuste arendamisele;

- 4) edasise haridustee võimaluste tutvustamisele ja hindamisele;
- 5) kodanikuoskuste, -aktiivsuse ja -vastutuse väljakujunemisele.

1.3. Pätevused

- (1) Riikliku õppekava tähenduses on pädevus teadmiste, oskuste ja hoiakute kogum, mis tagab suutlikkuse teatud tegevusalal või -valdkonnas loovalt, ettevõtlikult, paindlikult ja tulemuslikult toimida ning on oluline inimeseks ja kodanikuks kujunemisel. Pätevused jagunevad üld- ja valdkonnapädevusteks.
- (2) Kooli õppekava täitmisega taotleb kool riiklikus gümnaasiumi õppekavas kirjeldatud üldpädevuste, kooliastmepädevuste ja valdkonnapädevuste kujundamist õpilastes.
- (3) Õpilastes kujundatavad üldpädevused on kultuuri- ja väärtuspädevus; sotsiaalne ja kodanikupädevus; enesemääratluspädevus; õpipädevus; suhtluspädevus; matemaatika, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane pädevus; ettevõtlikkuspädevus; digipädevus.
- (4) Üldpädevused kujunevad õppeainetes taotletavate õpitulemuste kaudu, aga ka läbivate teemade käsitlemise kaudu ainetundides, tunni- ja koolivälises tegevuses. Üldpädevuste kujunemist toetavad ja suunavad õpetajad omavahelises koostöös ning kooli, kodu ja kogukonna koostöös.
- (5) Ainevaldkonna õppeainete õpetamise peamine eesmärk on vastava valdkonnapädevuse kujundamine. Valdkonnapädevuste kujunemist ning õppe- ja kasvatusesmärkide saavutamist toetavad ainekavades esitatud õpitulemused, loiming teiste ainevaldkondade õppeainetega ning tunni- ja kooliväline tegevus.

2. Õpetuse ja kasvatuse teoreetilised alused

- (1) Kooli õppekava täitmisel toetutakse tänapäevasele struktuur-süsteemse psühholoogia arengu käsitlemisele psüühika terviklikkusest ja psüühika arengustaadiumitest. Teooria järgi ei ole erinevad psüühikavaldkonnad (tahe, tunne, mõtlemine) lapse arengus samal ajal samal arengustaadiumil. Arengustaadiumite (vanuselised perioodid 0-7; 7-12/14; 14-21) läbimine on seotudaju arengu / küpsemisega, mille tagajärjel kujuneb uus suhtumine endasse ja maailma. Iga üksiku inimese individuaalne teadvuse areng läbib samu arengustaadiume, mida on läbinud elusloodus ja inimkonna kultuur oma arengu käigus (L. Vögotski, R. Steineri, A. Luria, A. Toomela tööd). Igas arengustaadiumis peab kasvatus ja õpetus neid vanusega seotud arenguprotsesse ergutama ja juhtima, et eneseusaldus ja vastutustunne saaksid täielikult välja areneda. Hooliva koolina arvestame õppekavas ja õpetamisel lapse ealiste iseärasustega, st

kuidas valida õppematerjali sisu, metoodikat, suhtlusviisi, ja teadvustame, et õppimine on igas etapis tervist mõjutav tegur.

(2) Arenguperioodid:

1.-7. eluaasta — koolieelne iga. Maailm on hea.

Selles eas on psüühilised protsessid vähe diferentseeritud ja tihedalt seotud kehalise arenguga. Väikelapse elamused ja teadvuse areng sõltuvad sellest, milliseid muljeid ta oma meeltega ümbritsevast reaalsusest saab. Õppimise põhivorm on matkimine, esialgu vahetu, siis teadlikum. Selline matkiv õppimine varasemas lapseas mõjutab tugevalt kehaorganite arengut ja on kogu edasise arengu aluseks. 6-7aastase lapse arengus toimuvad suured muutused, esile kerkivad uued hingejõud, eelkõige mälujõud ja keeleline areng, mõtlemine on kujundiline. See on ajajärk, kus õpitakse koos tegutsema, arenevad emotsionaalsed/sotsiaalsed oskused.

7.-12./14. eluaasta — põhikooliiga. Maailm on ilus.

Algklasside (1.-3. kl) õpilastel on kaasasündinud vajadus järgida usaldusväärset autoriteeti, mis võimaldab neil suhestuda maailmaga mitmekesiste õppetegevuste kaudu. Selles vanuses on mõtlemine alguses veel pildilise iseloomuga, kuid muutub tasapisi mõistete- ja faktipõhisemaks, st intellektuaalsemaks. Seetõttu peab õpetaja õpetamisel toetuma eelkõige kunstilisele pedagoogikale — elamusele, kujundlikkusele, pildile, elavale kirjeldusele, muusikale, värvile, vormile, liikumisele, käelisele tegevusele, mis ergutab tunnetustegevust ja seob lapse psüühilise arengu ühtseks tervikuks, ühendades tunde kaudu mõtte ja tahte.

14.-21. eluaasta — põhikooli lõpp ja gümnaasium. Maailm on õiglane.

Murdeea perioodil tärkab noorel iseseisva mõtlemise võime. Nüüd keskendutakse maailmaga kohtumisele ja suhtlemisele õppeainete ja -valdkondade endi vaatenurgast. Noorukid vajavad ruumi ja julgustamist oma otsuste kujundamiseks, samuti empaatia arendamiseks ja iseseisva tegutsemise stimuleerimiseks.

Õppeainetesse on seotud päevasündmused ja noori haaravad probleemid. Õpitu kõrval muutuvad tähtsaks ka praktilised oskused ja kogemused päriselust (sotsiaalpraktikad, projektitööd, välismaal õppimise võimalused jne). Iseseisev mõtlemine kujuneb välja tänu avaramale arusaamisele teaduse olemasolust.

Tänapäevane majandusolukord nõuab suurt paindlikkust, eelkõige on hinnas tööotsija iseseisvus ja loovus. Eluaegne täiendõpe peaks saama omaseks kõigile. Nooruki jaoks on tähtis häälestuda tõelistele ja püsivatele jäädvustustele. Selle jaoks on tähtis leida seos eetiliste väärtustega – muusika, kirjanduse, kujutava kunsti ja muude kunstivormidega, et avastada eneses kunstilised võimed ja neid rakendada.

3. Õpetuse ja kasvatuse põhimõtted

- (1) Tegutsemine ning tegutsemise kaudu õppimine on väikelapseas ja nooremas koolieas kõige loomulikum tahte avaldumise viis. Algklasside õpilasele pakub õppimine rahuldust siis, kui ta midagi tegema õpib. Tahtekasvatuslik ehk tegevuslik aspekt valitseb 1.–3. klassi õppetöös.

Pedagoogiline ülesanne on viia lapse tahe, mis algselt on seotud enam tegutsemisega, järk-järgult seosesse mõtlemisprotsessidega. Tahtejõu rakendamine erinevates tegevustes tugevdab inimese minakogemust, kujundab identiteeti ja elutervet eneseusaldust. Selline mitmekülgne tegevust kaasav õpetus algklassides kujundab abstraktsele mõtlemisele vajaliku kogemusliku aluse. Tegutsevalt õppides jääb õpihuvi püsima.

Tahe areneb käsitöö- ja kunstiainete harjutavas õppimises, liikumistundides ja praktilisi töid sisaldavates õppeainetes, ühisprojektides ja matkadel, samuti kõikides õppetegevustes, mis nõuavad järjepidevat harjutamist ja mälu rakendamist. Noor inimene ei õpi tahet rakendama otseseid tegutsemisimpulsse või tundemeeleolusid järgides, vaid mõtlemisele toetudes.

- (2) Arenenud tundeelu on üks inimeseks olemise, emotsionaalse intelligentsuse ning sotsiaalsuse aluseid. Väärtushinnangute lähtekohana on see tuleviku ühiskondlike tingimuste kujundaja. Kasvatus koolis peab eriliselt hoolitsema lapse tundeelu arengu eest, kuna selle arengu peamine aeg langeb põhikooliikka.

Kõik kunstiharjutused – värvide, vormide, helide ja kunstilise sõna maailma sisseelamine – koolitavad ja arendavad tundeelu. Kunstilise õpetuse osakaal kõikides klassides on koolis suhteliselt suur, nii iseseisvate kunstiliste ainete kui ka õppemeetodina. Maalimine, musitseerimine, liikumiskunstid ja muud õpilast

tervikuna kaasavad kunstilised tegevused aitavad märkimisväärselt kaasa nii tunnetuslike kui ka sotsiaalsete võimete arenemisele.

Kunstilise kasvatuses eesmärk ei ole subjektiivsete tunnete väljaelamine, vaid erinevate tajuvõimete ning praktiliste oskuste koolitamine objektiivse täiuslikkuseni. Objektiivsus tundeelul on sotsiaalse käitumise alus. Võime teise inimese olukorda temast lähtuvalt ja subjektiivsetest huvidest sõltumata sisse elada (empaatia) on eetilise käitumise lähtekohaks. See omakorda on eelduseks sallivusele nii teiste rahvaste kui ka inimeste suhtes.

Tundekasvatuse valdkonda kuulub lisaks kunstiainetele ka piltlik õpetusmeetod, mis on keskne õpetamismeetod jutustavates ainetes kooliküpsuse ja murdeea vahelisel ajal. Praktikas tähendab piltlik õpetus elavaid, õpitavat iseloomustavaid ja kirjeldavaid jutustusi ning võrdpiltide kaudu õpetamist. Õpetaja töö on siin kunstniku töö sarnane: tal tuleb otsida õpetussisu olemust tabavaid sõnalisi kujutluspilte. Selline õppemeetod äratab lapse fantaasia, ta muutub õppeprotsessi kaasloojaks. Kui lapses toimib fantaasia, siis liitub sellega alati tundekogemus. Nii puudutab piltlik õpetus erilisel tundeelul ja kinnistab õpitava inimese pikaaegsesse mälli.

Lapse tundeelu väljakujunemise toetamiseks peab õpetaja tundma arengupsühholoogia seaduspärasusi ning teadlikult ka enda tundeelu tasakaalustama. Õnnestunud tundekasvatusest annab märku õpilase innukus ja õppimissoov. Tunnete mitmekülgne kaasamine õppeprotsessi kindlustab õpihuvi säilimise.

- (3) Inimesele loomuomase huvi ja teadmishimu säilitamiseks on vaja teadmisi pakkuda viisil, mis vastab lapse erinevatele arenguetappidele. Mõtlemise areng rajaneb eelnevatel tegevuslikel ja elamuslikel kogemustel. Põhikoolis arendatakse mõtlemisoskust sellest lähtuvalt. Esimesel kooliastmel vahendatakse teadmisi piltliku õpetusmeetodi, kunstilise ja tegevusliku printsiibi kaasabil. Eesmärk on esitada mõisteid elavana ja mitmekülgsetes seostes. Murdeas ärkab loomulik üldine huvi intellektuaalsete teadmiste vastu. Piltliku õppemeetodi (jutustavad ained) ja fenomenoloogiliste vaatlustega (loodusõpetus, füüsika) kaasnevad järgneva etapina mõisteline ja kausaalne analüüs, mis arendab loodusteaduslikku mõtteviisi.
- (4) Õpetus ja kasvatus on ühtne tervik, mis kujundavad koos lapse väärtushinnanguid ja eetikat, austust kõige loodu – nii inimese, looduse kui ka asjade vastu. Õppe- ja kasvatustööga kõige laiemas mõttes tegeleb kogu koolipere, sealhulgas

lastevanemad/seaduslikud esindajad. Vahetuks eeskujuks õpilasele on klassiõpetaja ja aineõpetajad.

- (5) Õppematerjali sisu ja selle vahendamise metoodika peavad vastama lapse psüühika arengule. Õpetajad õpivad tundma ning arvestama lapse arengupsühholoogiat ning sellele vastavat õppemetoodikat ja didaktikat.
- (6) Õppekava kehtestab üldised nõuded kõigile õpilastele ning annab õpetajale põhilised ainealased pidepunktid. Iga õpetaja on pedagoogilise protsessi kaaslooja, lähtudes konkreetsest situatsioonist, klassist, õpilastest. Õpetaja ülesandeks on aidata iga õpilast ning esitada talle kohaseid väljakutseid.
- (7) Õpilaste erinev võimekus nii kognitiivsetes kui ka kunstilis-praktilistes ainetes on loomulik. Isiksuse eripära ei rõhutata numbrilise hindamisega. Õpilaste kaasamist võimaldavad mõtlemist, tundeid ja tahtetegevust ühendav õppeprotsess, jõukohased diferentseeritud ülesanded, klassi tervikkoosseisu osalemine kunstiliste etteastete harjutamisel ja esitamisel.
- (8) Inimene on ühest küljest sotsiaalsetes protsessides osaleja ja teisest küljest nende kaaskujundaja. Kool on ühiskonna mudel. Individuaalsete võimete ja oskuste arendamise kõrval annab kool põhioskused ühiskonnas koostoimimiseks. Kooli- ja klassikollektiivis arendatakse sotsiaalsust, oskust igaühe panusest lähtudes tegutseda koos ühise eesmärgi nimel. Igas õppeaines leidub võimalusi sotsiaalse koostöö meetodeid kasutades õpetada. Koolipere on lastele sotsiaalse koostöö eeskujuks.
- (9) Kool pöörab erilist tähelepanu laste meelte arendamisele. Koolikeskkond peaks mõjuma kõikidele meelte harmoneerivalt. Meelte muljeid olgu pigem vähem, aga need olgu kvaliteetsemad. Esiplaanil on kõik loomulik – looduslikud materjalid, maitse, inimhääle loomulik kõla, naturaalsed muusikahelid, harmoonilised värvid jne. Ideaalis sisaldaksid ka kõik koolitunnid meelte koostoime elemente, see lisab õppimisele tõelähedust. Meelte terve areng on tähtsamaid eeldusi inimese terviklikuks arenguks.
- (10) Kool usaldab inimese psüühika terviklikku arengut ja õpihuvi ning teeb tööd selle säilimise nimel. Õpihuvi toetavad kooli korrastatud, turvaline keskkond, sobiv õpisisu, eakohane metoodika, õpetajate entusiasm, pühendumus, enesekasvatus ja kollegiaalsus õpetajate vahel, koostöö õpilaste seaduslike esindajatega, tunnustamine ning hinneteta õppimine ja iseloomustavad tunnistused esimeses kooliastmes.

4. Õppekorraldus

4.1. Üldine korraldus

- (1) Õppeaasta kestab 1. septembrist järgmise aasta 31. augustini ja koosneb kahest poolaastast ning koolivaheaegadest. Õppeaastas on kokku vähemalt 175 õppepäeva. Lõpuklassis on õppeaastas kokku vähemalt 185 õppepäeva.
- (2) Õppeperioodi arvestusühikud on õppetund, õppepäev, õppenädal, poolaasta ja õppeaasta.
- (3) Õppe- ja kasvatuskorralduse põhivorm on õppetund. Õppetunnid toimuvad koolis või väljaspool kooli ekskursiooni või õppekäiguna. Õppetund on kooli päevakavas või õpilasele koostatud individuaalses õppekavas juhendatud õppeks ette nähtud ajavahemik. Juhendatud õpe on kooli määratud viisil toimuv õpe, näiteks loeng, individuaaltund, konsultatsioon, e-õpe ja õppekäik, mis on suunatud teadmiste ja oskuste omandamisele ning toimub õppekeskkonnas, milles osalevad nii õpilane kui ka pedagoog. Õppetunni arvestuslik pikkus on 45 minutit. Õppetunni võib jagada mitmeks osaks ning kuni kaks õppetundi võib toimuda järjest ilma vahetunnita.

4.2. Õppekorraldus põhikoolis

- (1) I ja II kooliastmes rakendatakse põhiainetes perioodõpet, mis võimaldab nii õpilastel kui ka õpetajatel põhjalikumalt ainesse süveneda. Regulaarset harjutamist nõudvaid ning kunstilis-praktilisi aineid õpetatakse iganädalaste ainetundidena. Tunniplaanis paigutatakse teoreetilised, uue materjali omandamist nõudvad õppeained päeva algusesse, kordavale harjutamisele ning praktilisele tegevusele suunatud ained koolipäeva teise poolde. Suurt tähelepanu pööratakse ainetevahelisele lõimumisele. Lisaks arvestatakse koolis ka kuu- ja aastarütmiga.
- (2) Perioodõppe ainetund on põhitund 1.-5. klassini, mis alustab koolipäeva ning kestab kaks akadeemilist tundi. Konkreetsest klassist, laste vanusest, tunni ainekast ja teemast lähtudes saab õpetaja põhitundi loominguks liigendada, näiteks järgneva rütmilise jaotuse alusel.
 - Põhitunni alustamine, rütmiline osa ehk häälestumine (vaikuseminutite harjutused, rütmilised harjutused, liikumist kaasavad muusika- ja kõneharjutused jm) – kaasab, tasakaalustab ja koondab õpilasi.

- Kordamine. Eelnenud õppeprotsessi jätkamine, teadvustav osa (õpilased meenutavad ja jutustavad eelmisel korral käsitletud teemat mälupiltide või kodutööde põhjal, käsitletu kokkuvõtte vormistatakse ainevihikusse) – ergutab kujutlusvõimet, arendab mälu ja mõtlemisvõimet ja teadvustamist.
- Uue teema tutvustamine (jutustavates ainetes piltlik jutustamine, loodusõpetuses fenomenoloogilised vaatlused, matemaatikas küsimuse püstitamine) – ergutab tunde- ja tahteelu.
- Õpitu süvendamine, praktiline osa (käsitletu töötatakse läbi tegevuslikult: liikudes, joonistades, uusi oskusi harjutades jne) – rakendab tegevusse mõtte ja tunde, kujundades nendega seostuvalt tahet.
- Tunni lõpetamine, rahunemine (õpilased viiakse harmooniliselt rahunemiseni, nt sobivate kõne- või muusikaharjutuste kaudu või mõnel muul harjumuspärasel viisil, ka jutustav osa, eriti esimesel kooliastmel, on selleks kohane) – võimaldab õppetunni ajal käivitunud protsessidest rahulikult väljuda ja taastab õppimisvalmiduse.

Lähtuvalt õpilaste vanusest omavad tunni osad erinevat kaalu. Kui algastmes on tunni algus- ja lõpuosal suurem osakaal ning ainekult tulenev tööosa on väiksem, siis järgnevatel kooliastmetel kasvab tööosa proportsionaalselt rütmilise sissejuhatuse ning tunni lõpuosa (kokkuvõtte või jutustav osa) vähenemisega. Samamoodi nagu põhitundi saab rütmistada ka teisi tunde.

(3) Metoodiliselt jaguneb õppeprotsess kolme faasi:

- vaatlemine, kogemine, eksperimenteerimine;
- kirjeldamine, meenutamine, iseloomustamine, ülestähendamine;
- läbitöötamine, analüüsimine, abstraherimine, teooriate loomine.

(4) Nädala rütm. Õpetajate kolleegium töötab nädalarütmis. Igal nädalal toimuval õpetajate kolleegiumi koosolekul tehakse tagasisivaade olnule, analüüsitakse kogemusi, arendatakse end kunstiliselt, süvenetakse pedagoogilistesse teemadesse loengute vahendusel, tegeletakse pedagoogiliste küsimustega sisuliselt ning planeeritakse tööd lühemas ja pikemaajalises perspektiivis.

- (5) Kuu rütm 1.-5. klassis. Kuu rütmiga langeb suuremal või vähemal määral kokku põhiaine periood. Esimesest klassist algav perioodõpe võimaldab ühelt poolt paremat ainesse süvenemist ning teiselt poolt teadlikku ümberkäimist mäluprotsessidega. Perioodõppe ainesisu mitte ei unustata peale õppeperioodi lõppu, vaid talletatakse igakülgsest läbitöötatuna pikaajalises mälus.
- (6) Kooliaasta rütm. Kooliaastas on kindel koht kooli, paikkonna ja riiklike pühade ning tähtpäevade tähistamisel. Koolielu korraldus võtab arvesse aastaegade vaheldumist nii sisuliselt kui ka korralduslikult ja kasutab ära vastavad sisemise ja välise töö võimalused.

4.2.1. Põhikooli tunnijaotusplaan

(1) Õppetundide arv päevas ja nende järjekord määratakse vastavalt kooli õppekava tunnijaotusplaanile direktori kinnitatud tunniplaanis.

(2) Tunnijaotusplaan:

	I KOOLIASTE					II KOOLIASTE					III KOOLIASTE				
	R	K	1	2	3	R	K	4	5	6	R	K	7	8	9
eesti keel	19	19	6	6	7	11	11.5	5.5	3	3	6	7	3	2	2
kirjandus						4	4		2	2	6	6	2	2	2
A-võõrkeel - inglise keel	3	3			3	9	9	3	3	3	9	9	3	3	3
B-võõrkeel - saksa või vene keel						3	3			3	9	9	3	3	3
matemaatika	10	11	4	4	3	13	14.5	4.5	5	5	13	14	5	4	5
loodusõpetus	3	3	1	1	1	7	7	2	2	3	2	2	2		
geograafia						0					5	5	2	2	1
bioloogia						0					5	5	1	2	2
keemia						0					4	4		2	2
füüsika						0					4	4		2	2
ajalugu						3	4		2	2	6	6	2	2	2
inimeseõpetus (lõimitud väärtuskasvatusega)	2	3	1	1	1	2	3	1	1	1	2	2	1	1	
ühiskonnaõpetus						1	1			1	2	2			2
muusika	6	6	2	2	2	4	5	2	2	1	3	3	1	1	1
kunst	4.5	6	2	2	2	3	6	2	2	2	3	3	1	1	1
tööõpetus	4.5	6	2	2	2										
käsitöö ja kodundus tehnoloogiaõpetus						5	6	2	2	2	5	6	2	2	2
kehaline kasvatus + rütmika	8	8	2	3	3	8	8	3	3	2	6	6	2	2	2
VABA TUNNIMAHT	8					10					4				
arvutiõpetus												0.5		0.5	
harjutustund		3		2	1		1		1						
karjääriõpetus												0.5		0.5	
KOKKU	68	68	20	23	25	83	83	25	28	30	94	94	30	32	32
Lubatud maksimaalne koormus			20	23	25			25	28	30			30	32	32

4.2.2. Vaba tunnimahu kasutamine ja võõrkeelte valik

(1) I kooliastmes on kooli vaba tunniressurssi kasutatud järgmiselt:

• väärtuskasvatus	–	1 tund;
• kunst	–	1,5 tundi;
• tööõpetus	–	1,5 tundi;
• matemaatika	–	1 tund;
• harjutustund	–	3 tundi.

(2) II kooliastmes on kooli vaba tunniressurssi kasutatud järgmiselt

• muusika	–	1 tund;
• käsitöö ja kodundus/ tehnoloogiaõpetus	–	1 tund;
• väärtuskasvatus	–	1 tund;
• kunst	–	3 tundi;
• ajalugu	–	1 tund;
• matemaatika	–	1 tund.

(3) III kooliastmes on kooli vaba tunniressurssi kasutatud järgmiselt:

• informaatika	–	0,5 tundi;
• tehnoloogia	–	1 tund;
• matemaatika	–	1 tund;
• eesti keel	–	1 tund;
• karjääriõpetus	–	0,5 tundi.

(4) A-võõrkeelena õpitakse koolis inglise keelt.

(5) B-võõrkeelena õpitakse koolis kas vene keelt või saksa keelt.

4.2.3. Riiklikus õppekavas sätestatud õppeainete nimetustes ja õppemahtudes tehtud erisused ja erisuste tegemise põhjendused.

- (1) Koolis on inimeseõpetuse tunnid lõimitud väärtuskasvatuse tundidega, I ja II kooliastmes on kokku lisaks kaks tundi. Õpetus ja kasvatus on ühtne tervik, mis kujundavad koos lapse väärtushinnanguid ja eetikat, austust kõige loodu – nii inimese, looduse kui ka asjade vastu.
- (2) Kunstiõpetus on koolis jaotatud maalimiseks ja vormijoonistamiseks. Vormijoonistamise esmaseks ülesandeks on arendada lapses vormimeelt, mis õppeainena toetab mõtlemise ja tahtetegevuse vaheliste seoste kujunemist ja on aluseks hilisemale geomeetriaõpingule. Maalimises kasutatakse värvidega tegelemine mõjutab lapse tundeelu ja aitab seda tasakaalustada.
- (3) Kehalise kasvatuse arvelt õpetatakse I ja II kooliastmes rütmikat, et rõhutada kehalises liikumises kunstilisust ja rütmilisust, mis on vajalik lapse tunde ja tahte arenguks.
- (4) I kooliastmes on suurendatud tööõpetuse õppemaht 4,5-lt 6-le, II kooliastmes 5-lt 6-le ja III kooliastmes 5-lt 6-le, sest peenmotoorika areng mõjutab otseselt lapse kõne ja kognitiivset arengut ning võimaldab lapsel siduda ennast maailmaga.
- (5) I kooliastmes kasutatakse kolme tundi ja II kooliastmes ühte tundi harjutustunnina, kus on võimalik õppematerjali diferentseerida, individualiseerida ja harjutada.

4.2.4. Läbivate teemade ja lõimingu rakendamine

- (1) Läbivad teemad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade lõimingu vahendiks ning neid arvestatakse koolikeskkonna kujundamisel. Läbivad teemad on aineülesed ja ühiskonnas tähtsustatud ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada.
- (2) Koolis käsitletakse vastavalt riiklikele õppekavadele õpetuses ja kasvatuses järgmisi läbivaid teemasid:
 - **väärtused ja kõlblus** – taotletakse õpilase kujunemist kõlbliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires;

- **kultuuriline identiteet** – taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumisladi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kellel on ettekujutus kultuuride mitmekesisusest ja kultuuriga määratud elupraktikate eripärast ning kes väärtustab oma kultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis;
- **tervis ja ohutus** – taotletakse õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning osalema tervist edendava keskkonna kujundamises; taotletakse õpilase kujunemist inimeseks, kes käitub liikluses teadlikult ja vastutustundlikult, arvestab enda ja teiste ohutusega ning rakendab ohutu liiklemise põhimõtteid igapäevaelus;
- **elukestev õpe ja karjääri planeerimine** – taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid;
- **kodanikualgatus ja ettevõtlikkus** – taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele;
- **keskkond ja jätkusuutlik areng** – taotletakse õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele;
- **teabekeskkond ja meediakasutus** – taotletakse õpilase kujunemist teadlikuks ja analüüsivaks inimeseks, kes tajub ja teadvustab adekvaatselt ümbritsevat teabekeskkonda, suudab kriitiliselt analüüsida ja kasutada meediamaailma sisu ja allikaid, tunnustab autorsust, oskab luua kvaliteetset meediasisu, arvestades oma eesmärke ja ühiskonnas omaksvõetud suhtlemise norme, ning toimib turvaliselt ja vastutab oma käitumise eest end ümbritsevas teabekeskkonnas;

- **tehnoloogia ja innovatsioon** – taotletakse õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas; taotletakse õpilase kujunemist inimeseks, kes kasutab tehisintellektil põhinevaid digivahendeid õppe- ja tööprotsessis teadlikult ja vastutustundlikult, oskab kriitiliselt hinnata nende loodud sisu ning järgib digikeskkonnas eetilisi ja akadeemilise aususe põhimõtteid;
- **sotsiaalsed oskused ja vaimne tervis** – taotletakse õpilase kujunemist vaimselt tasakaalukaks ja sotsiaalselt pädevaks inimeseks, kes oskab oma tundeid ja käitumist teadlikult reguleerida, arvestab teistega ning loob ja hoiab toetavaid suhteid. Samuti taotletakse õpilase vaimse heaolu toetamist turvalises ja hoolivas koolikeskkonnas.

(3) Läbivate teemade õpe realiseerub:

- õppekeskkonna korralduses;
- aineõppes;
- valikainete valikul – valikained toetavad läbivate teemade taotlusi;
- läbivatest teemadest lähtuvas või õppeaineid lõimivas loovtöös;
- klassi- ja koolivälises tegevuses.

(4) Läbivate teemadega seotud eluvaldkondade tutvustamiseks korraldatakse ekskursioone ja õppekäike:

1. klass – õppekäik Lääne-Virumaal;
2. klass – väljasõit maale (talutööd, loomad);
3. klass – väljasõit teemal vanad ametid, vanad asjad;
4. klass – ekskursioon Kesk-Eestisse, teemal viikingite kultuur ja Kalevipoeeg;
5. klass – ekskursioon mõnele Eesti looduskaitsealale;
6. klass – väljasõit teemal keskaja kultuur;
7. klass – väljasõit Eesti tööstusmaastikele;
8. klass – matk;
9. klass – kultuurireis.

- (5) Läbivaid teemasid toetavad kooli huviringid: spordiringid, laulukoorid, rahvatantsuringid jne., KIVA ja Vaikuseminutite programmid.
- (6) Läbivaid teemasid toetab osalemine keskkonnavalastes projektides ja heategevusprojektides.

4.2.5. Kooli õppekava välise õppimise või tegevuse arvestamine koolis õpitava osana

- (1) Põhikooli riikliku õppekava kohaselt võib õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul seadusliku esindaja ja direktori või direktori volitatud õpetaja või teise õppe- ja kasvatusalal töötava isiku kokkuleppel arvestada kooli õppekava välist õppimist või tegevust, sealhulgas õpinguid mõnes teises üldhariduskoolis, koolis õpetatava osana, tingimusel, et see võimaldab õpilasel saavutada kooli või individuaalse õppekavaga määratud õpitulemusi.
- (2) Kooli õppekava välise õppimise või tegevuse arvestamiseks tuleb õpilasel või piiratud teovõimega õpilase puhul seaduslikul esindajal esitada kooli direktorile vastav taotlus kooli õppekava välise õppimise või tegevuse arvestamiseks õppetöö osana. Koos taotlusega esitatakse tõendusmaterjal.

4.2.6. III kooliastme loovtöö temaatika valiku, juhendamise, töö koostamise ja hindamise kord

- (1) III kooliastmes koostavad õpilased läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö.
- (2) Loovtööd võib teha nii individuaalselt kui ka kollektiivselt.
- (3) Loovtöö vormiks võib olla uurimus, projekt (üritus, etendus), kunsttöö.
- (4) Uurimuse koostamise etapid on: materjali kogumine, materjali analüüsimine/süsteematiseerimine ja üldistamine, järelduste tegemine.
- (5) Projekt koosneb kavandamisest, läbiviimisest ja tagasisidestamisest.
- (6) Loovtöö kohustuslikuks osaks on kirjalik selgitus, mis:
 - avab loovtöö tausta;
 - esitab eesmärgid;
 - kirjeldab tööprotsessi;
 - kirjeldab tulemust.
- (7) Loovtöö korraldamist koordineerib klassijuhataja, kes:

- aitab õpilasel tema huve ja individuaalsust arvestades valida loovtööks sobiva teema ja vormi;
- aitab õpilasel leida juhendaja.

(8) Juhendaja:

- aitab õpilast loovtöö kavandamisel, teostamisel ja vormistamisel;
- aitab leida teemakohast õppematerjali;
- aitab õpilasel teha valiku, millistele aspektidele valitud teema raames loovtöös keskendutakse;
- aitab õpilasel koostatud ajakavast kinni pidada või teha selles põhjendatud muudatusi;
- aitab õpilasel koostada töö kokkuvõtte;
- annab loovtööle hinnangu.

(9) Koolis on moodustatud loovtööd korraldav töörühm, kuhu kuuluvad klassijuhataja, kunstõpetaja, eesti keele õpetaja ja arvutiõpetaja, kelle ülesanne on toetada klassijuhatajat, et iga õpilane leiaks temale sobiva loovtöö teema ja vormi; organiseerida loovtööde kaitsmine; tagada loovtööde salvestamine viisil, mis võimaldab neid koolis säilitada; anda hinnang loovtööle.

(10) Kunstialane loovtöö on õpilase intellektuaalne omand ja tagastatakse õpilasele, kui õpilane ise ei ole andnud kirjalikku nõusolekut töö või taiese koolile kinkimiseks. Materiaalsed kulud kunstitöö teostamiseks kannab õpilane (seaduslik esindaja). Koolis säilitatakse töö kirjalik esitus. Uurimistöödest tehakse koolile koopia. Projektidest säilib koolis kirjalik esitus.

(11) Loovtöö hinnang kujuneb:

- juhendaja hinnangust töö valmimise protsessile (sh ajakavast kinnipidamine);
- loovtööd korraldava komisjoni hinnangust töö kirjalikule esitusele;
- hinnangust lõpptulemusele: a) juhendaja b) töörühm;
- hinnangust töö esitlemisele (loovtööd korraldav komisjon).

(12) Loovtööd hinnatakse kas „arvestatud” või „mittearvestatud”.

4.3. Õppekorraldus gümnaasiumis

4.3.1. Kohustuslikud kursused ja kooli pakutavad valikkursused ning valikõppeained

- (1) Õpilase minimaalne õppekoormus gümnaasiumi jooksul on 96 kursust.
- (2) Koolis pakutavad kohustuslikud kursused ja valikkursused ainevaldkondade järgi on:

KOHUSTUSLIKUD KURSUSED	KÕK		Kursuse nimetus
Eesti keel	6		
		1	Keel ja ühiskond
		2	Praktiline eesti keel I
		3	Meedia ja mõjutamine
		4	Praktiline eesti keel II
		5	Teksti keel ja stiil
		6	Praktiline eesti keel III
Kirjandus	5		
		1	Pärimus ja kirjandus
		2	Ajastud, voolud ja žanrid kirjanduses I
		3	Ajastud, voolud ja žanrid kirjanduses II
		4	Kirjandus ja ühiskond
		5	Identiteet ja eesti kirjandus
Inglise keel	9		Kursused K1 -K9
Saksa/vene keel	5		Kursused K1 -K5
Kitsas matemaatika	12		
		1	Arvuhulgad. Avaldised. Võrrandid ja võrratused
		2	Võrrandisüsteemid
		3	Trigonomeetria
		4	Vektor tasandil. Joone võrrand
		5	Tõenäosus ja statistika
		6	Funktsioonid I
		7	Funktsioonid II
		8	Tuletise rakendusi
		9	Tasandilised kujundid. Integraal
		10	Stereomeetria
		11	Kordamiskursus I
		12	Kordamiskursus II
Geograafia	3		
		1	Rahvastik ja majandus
		2	Maa kui süsteem
		3	Loodusvarad ja nende kasutamine
Bioloogia	4		
		1	Rakud
		2	Organismid

Rakvere Eragümnaasiumi õppekava üldosa

		3	Pärilikkus
		4	Evolutsioon ja ökoloogia
Keemia	3		
		1	Keemia alused
		2	Anorgaanilised ained
		3	Orgaanilised ained
Füüsika	5		
		1	Sissejuhatus füüsikasse. Kulgliikumise kinemaatika.
		2	Mehaanika
		3	Elektromagnetism
		4	Energia
		5	Mikro- ja megamaailma füüsika
Ajalugu	6		
		1	Üldajalugu
		2	Eesti ajalugu I (kuni 16. ja 17. saj vahetuseni)
		3	Eesti ajalugu II (kuni 19. sajandi lõpuni)
		4	Lähiajalugu I - Eesti ja maailm 20. sajandi esimesel poolel
		5	Lähiajalugu II - Eesti ja maailm 20. sajandi teisel poolel
		6	Lähiajalugu III - 20. sajandi arengu põhijooned: Eesti ja maailm
Inimeseõpetus	1		
		1	Perekonnaõpetus
Ühiskonnaõpetus	2		
		1	Ühiskonna areng ja demokraatia
		2	Majandus ja maailmapoliitika
Kunst	2		
		1	Kunst ja kunstiajalugu
		2	Kunst ja visuaalkultuur 20. ja 21. sajandil
Muusika	3		
		1	Uusaegse helikeele kujunemine
		2	Klassitsism ja romantism: rahvuslikkuse kujunemine muusikas
		3	Eesti muusikalugu
Kehaline kasvatus	5		
		1	Kehaline kasvatus I
		2	Kehaline kasvatus II
		3	Kehaline kasvatus III
		4	Kehaline kasvatus IV
		5	Kehaline kasvatus V
Riigikaitseõpetus	1		

Rakvere Eragümnaasiumi õppekava üldosa

		1	
Uurimistöö alused	1		
		1	Uurimistöö alused
Suunakursused	12		Nimetused suundade kirjelduse juures
KOKKU	85		
VALIKKURSUSED			
Keel ja kirjandus	5		
		1	Tekstiõpetus I
		2	Tekstiõpetus II
		3	Tekstianalüüs ja loovkirjutamine
		4	Eesti keele ortograafia
		5	Draama ja teater
Eesti keel II keelena (vajadusel muukeelse põhikooli lõpetanutele)	9		Kursused K1-K9
Võõrkeeled	9		
Inglise keel		1	Suurbritannia kirjandus
		2	Suurbritannia ajalugu
		3	Inglise keele grammatika alused
Vene keel		4	Vene kultuur ja looming
		5	Vene keele grammatika alused
		6	Inimene ja ühiskond
Saksa keel		7	Saksa keelt kõnelevad maad
		8	Saksa kultuur
		9	Saksa keele grammatika alused
Laia matemaatika kursused	15		
		1	Avaldised ja arvuhulgad
		2	Võrrandid ja võrrandisüsteemid
		3	Võrratused. Trigonomeetria I
		4	Trigonomeetria II
		5	Vektor tasandil. Joone võrrand
		6	Töenäosus. Statistika
		7	Funktsioonid. Arvjadad
		8	Eksponent- ja logaritm. Funktsioonid
		9	Trigonomeetrilised funktsioonid. Funktsiooni piirväärtus ja tuletis
		10	Tuletise rakendused
		11	Integraal. Planimeetria kordamine
		12	Sirge ja tasand ruumis
		13	Stereomeetria
		14	Matemaatika rakendused, reaalsete protsesside uurimine

Rakvere Eragümnaasiumi õppekava üldosa

		15	Matemaatika kordamiskursus
Matemaatika		1	Arvuteooria elemendid
		2	Diskreetse matemaatika elemendid
		3	Majandusmatemaatika elemendid
		4	Matemaatiline loogika
		5	Lineaarne planeerimine
Loodusained	8		
B		1	Rakendusbioloogia suunad
G		2	Globaliseeruv maailm
K		3	Elementide keemia
K		4	Elu keemia
K		5	Keemiliste protsesside seaduspärasused
F		6	Füüsika ja tehnika
F		7	Teistsugune füüsika
		8	Loodusteadused, tehnoloogia ja ühiskond
Sotsiaalsained	7		
		1	Üldajalugu – maailma ajalugu: tsivilisatsioonid väljaspool Euroopat
		2	Üldajalugu – Euroopa maade ja Ameerika Ühendriikide ajalugu
		3	Inimene ja õigus
		4	Sissejuhatus filosoofilisse mõtlemisse
		5	Tänapäeva filosoofilised küsimused
Karjääriõpetus	1		
Usundiõpetus	2		
		1	Inimene ja religioon
		2	Eesti usuline maastik
Arvutiõpetus	1	1	
Riigikaitse	1		
		1	Praktiline õpe välilaagris
Majandus- ja ettevõtlusõpe	2		
		1	Majandusõpetus
		2	Ettevõtlusõpetus
Kehaline kasvatus	2		
		1	Kehalised võimed ja liikumisoskused
		2	Liikumine välistingimustes
Õppides loon ennast	1	1	
Kohalugu	1	1	
Sotsiaaltöö	1	1	
Kokku valikkursuseid	65		

- (3) Õpilase õppekoormusesse kuuluvad kõik kohustuslikud kursused ja suunakursused, arvestades võimalust valida kitsa ja laia matemaatika vahel.
- (4) Kui õpilane valib kitsa matemaatika, siis peab ta minimaalse õppekoormuse tagamiseks valima üheksa kursust valikainete seast. Laia matemaatika valimise korral on minimaalne valikkursuste arv viis.
- (5) Koolis on võimalik õppida B2 ja B1 tasemel inglise, saksa ja vene keelt. Sõltuvalt õpilase algsest keeleoskustasemest, võimekusest, eesmärkidest, motivatsioonist, õppetöö kvaliteedist jne võivad sama arvu kursusi läbinud õppijad saavutada erinevaid õpitulemusi. 10. klassi alguses moodustatakse tasemegrupid. Õpilasel on võimalik liikuda ühest tasemegrupist teise vastavalt soovile ja õpetaja nõuandele. Õppija edasiliikumise määrab eelkõige saavutatud keeleoskustase, mitte läbitud kursuste arv.
- (6) Valikkursuste pakkumisel arvestab kool oma võimalusi, õpilaste ja seaduslike esindajate ettepanekuid. Kursust loetakse, kui selle kursuse valib minimaalselt 12 õpilast.

4.3.2. Õppesuundade kirjeldused

4.3.2.1. Kunsti õppesuund

- (1) Õppesuuna eesmärk on anda õpilasele lisaks üldkeskharidusele võimalikult laialdane kunstialane üldettevalmistus. Lähtutud on traditsioonilise kunstihariduse lõimimisest kaasaegsesse ühiskonda.
- (2) Õppesuuna siht on rohkete praktiliste tööde käigus arendada õpilase käelisi ja kunstilisi oskuseid, anda esmaseid kutseoskuseid, kujundada iseseisvat tööoskust.
- (3) Selle õppesuuna läbimine annab ettevalmistuse õpingute jätkamiseks Tartu Kõrgemas Kunstikoolis või Eesti Kunstiakadeemias.
- (4) Õppesuunaga taotletakse, et õpilane:

kujuneb tervikliku maailmanägemusega, keskkonda säästva, taastava ja taasloova hoiakuga isiksuseks;

omandab kunstialased baasteadmised ja üldoskused tasemel, mis võimaldavad lõpetanul iseseisvalt langetada kunstiliselt kvaliteedilt pädevaid otsuseid;

suudab langetada kunstiliselt pädevaid otsustusi, kujundada ja luua tasakaalustatud visuaalseid keskkondi, rakendades loominguliselt tänapäevaseid materjale, vahendeid, tehnoloogiasid ja ideestikku;

omandab tarvilikud oskused ja pädevused orienteerumiseks erialases informatsioonis ja valdkonnas;

omandab vajalikud sisulised, tehnilised ja suhtlemispädevused iseseisvaks erialaseks tööks, selle planeerimiseks ja mõtestamiseks.

(5) Suunakursused (13)

1. Joonistamine	–	2 kursust
2. Kompositsioon	–	1 kursus
3. Värvusõpetus	–	1 kursus
4. Keraamika	–	1 kursus
5. Maalimine	–	1 kursus
6. Trükitehnikad	–	1 kursus
7. Disain	–	1 kursus
8. Arhitektuur	–	1 kursus
9. Skulptuur	–	1 kursus
10. Rõivakunst	–	1 kursus
11. Õlimaal	–	1 kursus
12. Lõputöö	–	1 kursus

4.3.2.2. Siseturvalisuse õppesuund

- (1) Õppesuuna eesmärk on tutvustada siseturvalisuse valdkonda laiemalt ning anda õpilastele ülevaade sisejulgeoleku eri- ja kutsealadest. Õppetöösse on kaasatud oma ala professionaalid ja praktikud.
- (2) Õppesuuna valinud õpilane saab baasteadmised politsei ja piirivalve tööst, päästeameti ja vangalateenistuse tööst, maksu- ja tolliameti tööst, õigusõpetusest, kriisipsühholoogiast, meditsiinist.

(3) Õppesuunas õpitu annab baasi minna abipäästja ning abipolitseinikuksamile.

Õppesuuna läbimine toetab õpilasi Sisekaitseakadeemiasse õppima kandideerimisel.

(4) Õppesuuna õpetamisega taotletakse, et õpilane:

omab ülevaadet siseturvalisuse erinevatest teenistusest (ajalugu, areng, struktuur) ja kutsealasest terminoloogiast;

teab vabatahtlike kaasamise võimalusi ning tunneb päästja, piirivalvuri ja politseiniku kutsega seotud siseriiklikke ja rahvusvahelisi õigusakte;

omab ülevaadet avaliku teenistuse olemusest ja ametniku eetikast;

teab esmaabi andmise aluseid ja valdab esmaseid esmaabivõtteid;

teab Eesti Vabariigi põhiseadusest ning abipolitseiniku seadusest tulenevaid õigusi ja kohustusi;

oskab ennast kaitsta ning vältida liigse jõu kasutamist, kasutada erinevaid töövahendeid, teostada turvakontrolli, peatada sõidukit ning vältida tervisekahjustusi;

tunneb Eesti Vabariigis toimivat vanglasüsteemi;

tunneb vanglateenistuja eetikat ja väärtusi, tööülesandeid;

on tutvunud päästeametnike ja demineerijate tööga, saanud algteadmised tule- ja veeohutusest;

teab koostöö aluseid pääste ja politsei ning kiirabiga;

oskab lugeda tingmärkidega kaarti ning maastikul orienteeruda;

on tutvunud maksu- ja tolliameti igapäevatööga, maksumärkidega jne;

on läbinud kriisipsühholoogia algkursuse.

(5) Suunakursused (16, sh 3 laagrit)

1. Päästeennetus	–	1 kursus
2. Päästetööd	–	1 kursus
3. Riigikaitse	–	1 kursus
4. Kehalised võimed	–	3 kursust

5. Politsei- ja piirivalve üldkursus	–	1 kursus
6. Politseikursus	–	1 kursus
7. Piirivalvekursus	–	1 kursus
8. Vanglateenistus	–	1 kursus
9. Maksundus ja toll	–	1 kursus
10. Esmaabi	–	1 kursus
11. Pääste õppelaager	–	1 kursus
12. Riigikaitsealaager	–	1 kursus
13. Politsei- ja piirivalve õppelaager	–	1 kursus
14. Lõputöö	–	1 kursus

4.3.2.3. Infotehnoloogia õppesuund

- (1) Õppesuuna eesmärk on valmistada õpilasi ette õppimiseks kõrgema astme õppeasutuses ning pakkuda sügavamalt huvitatud õpilastele teadmisi ja oskusi infotehnoloogia erinevatest valdkondadest.
- (2) Õppesuuna läbinud õpilasel on teadmisi ja kogemusi olulisematest infotehnoloogiaga seonduvatest valdkondadest ning ta oskab teha valikuid, mis aitavad kaasa õigete otsuste tegemisele haridustee valikul ning paremale integreerumisele tööturuga.
- (3) Õpilastel areneb infotehnoloogia ja meediavahendite kasutamise oskus informatsiooni vastuvõtmiseks, kasutamiseks, edastamiseks, analüüsimiseks ja hankimiseks. Antakse praktiline arvutioskus kontoritarkvara, tekstitöötluste, interneti ja tabelarvutuse kasutamiseks, esitlusgraafika loomiseks, informatsiooni haldamiseks.
- (4) Infotehnoloogia õppesuuna õpetamisega taotletakse, et õpilane:
 - mõistab infotehnoloogia kasutamise seostuvaid majanduspoliitilisi, sotsiaalseid ja eetilisi aspekte;
 - omandab oskused ja baasteadmised infotehnoloogiast (multimeedia, veebitehnoloogiad, programmeerimine);
 - edendab loovust infotehnoloogia vahendite kasutamisega;

oskab seadistada ja efektiivselt käsitseda arvuti sisend- ja väljundseadmeid ning püsimaluseadmeid;

tunneb ja oskab kasutada operatsioonisüsteemi graafilist kasutajaliidest;

oskab kasutada kohtvõrku ja hallata oma dokumendifaile;

oskab infotehnoloogiast rääkides kasutada korrektset emakeelset terminoloogiat, kirjeldada lihtsamaid tark- ja riistvaraga seotud probleeme;

käitub infotehnoloogiat kasutades eetiliselt ja korrektselt, on teadlik infotehnoloogia väärkasutuse tagajärgedest;

käsitseb riist- ja tarkvara vastutustundlikult ja säästvalt;

oskab kirjeldada infotehnoloogia rolli ühiskonnas ja selle tähtsust kutsevaliku seisukohalt;

kavandab, loob ja esitab infotehnoloogia abil nii iseseisvalt kui ka koostöös kaasõpilastega esteetiliselt vormistatud sisukaid tekste, multimeedia esitlusi, kuulutusi;

kasutab infotehnoloogiat efektiivselt informatsiooni hankimiseks ja õppimisega seotud eesmärkidel suhtlemiseks, valib ülesande/probleemi lahendamiseks sobiva vahendi;

mõistab internetist leitud info kriitilise hindamise vajalikkust (õigsuse, sobivuse, ammendavuse ja objektiivsuse aspektidest);

oskab infotehnoloogia abil teha lihtsamat statistilist analüüsi (sagedused, keskmised, diagrammid);

omandab programmeerimise algteadmised.

(5) Suunakursused (13)

1. Arvutiõpetus	–	1 kursus
2. Arvutigraafika ja pilditöötlus	–	1 kursus
3. Programmeerimine	–	3 kursust
4. Robotika	–	1 kursus

5. Veebitehnoloogia	–	2 kursust
6. Sisuhaldusteenused	–	1 kursus
7. Inseneriinformaatika	–	1 kursus
8. Andmeanalüüs	–	1 kursus
9. Virtuaal- ja liitreaalsuse alused	–	1 kursus
10. Lõputöö	–	1 kursus

4.3.2.4. Ettevõtluse õppesuund

- (1) Õppesuuna põhieesmärk on anda süstematiseeritud algteadmised teeninduse ja ettevõtluse kui majandusharu ja eluvaldkonna olemuse ja toimimise kohta.
- (2) Õpetusega taotletakse, et õpilane omandab teadmised, oskused, hoiakud ja sotsiaalse valmiduse töötamiseks ettevõtliku töötajana avatud tööturul – eeldusega õpingute jätkamiseks ja elukestvaks õppeks.

- (3) Ettevõtluse õppesuunaga taotletakse, et õpilane:

omandab süstematiseeritud algteadmised ettevõtluse kui majandusharu ning eluvaldkonna olemusest ja toimimisest;

õpib tundma teeninduse põhimõisteid;

mõistab ettevõtluse ja majanduse olemust ja majanduskeskkonna toimimist;

on osalenud õppekäikudel, ekskursioonidel;

mõistab oma õigusi ja kohustusi töökeskkonnas toimimisel;

tuleb toime oma karjääri planeerimise ja teostamisega kaasaegses majandus-, ettevõtlus- ja töökeskkonnas.

- (4) Suunakursused (kokku 13) on:

1. Majandus	–	2 kursust
2. Klienditeenindus	–	1 kursus
3. Turunduse alused	–	1 kursus
4. Õpilasfirma	–	2 kursust

Rakvere Eragümnaasiumi õppekava üldosa

5. Raamatupidamise alused	–	1 kursus
6. Ametikeel	–	1 kursus
7. Digiturundus, turundus ja praktiline müük	–	1 kursus
8. Ettevõtlus	–	1 kursus
9. Organisatsioonikäitumine	–	1 kursus
10. Ettevõtluspraktika	–	1 kursus
11. Lõputöö	–	1 kursust

4.3.3. Õppekoormuse kujundamise põhimõtted

- (1) Gümnaasiumis õppimise nominaalaeg on 3 aastat.
- (2) Õpilasel võib gümnaasiumi läbimiseks kuluda kolmest õppeaastast rohkem või vähem aega.
- (3) Õppeaja arvestuslikuks ühikuks on kursus (35 õppetundi).
- (4) Õppekoormus klasside kaupa:

	KOKKU		KLASS		
KOHUSTUSLIKUD KURSUSED	RÕK	KÕK	10	11	12
Keel ja kirjandus					
Eesti keel	6	7	2	2	3
Kirjandus	5	5	2	2	1
Võõrkeeled					
Inglise keel	5	9	3	3	3
Saksa/vene keel	5	5	3	2	
Matemaatika	8	13	4	4	5
Loodusained					
Geograafia	3	3	1	2	
Bioloogia	4	4		2	2
Keemia	3	3	2	1	
Füüsika	5	5	2	2	1
Sotsiaalsained					
Ajalugu	6	6	2	2	2
Inimeseõpetus	1	1			1
Ühiskonnaõpetus	2	2			2
Kunstiained					
Kunst	2	2	1	1	
Muusika	3	3	1	1	1
Kehaline kasvatus	5	5	2	2	1
Uurimistöö alused	1	1			1
Riigikaitse	1	1		1	
Suunakursused		13	4	4	5
Kohustuslik valik		8	3	2	3
KOKKU	65	96	32	33	31

- (5) Suunakursustes ja valikkursustes võib 35 kohustuslikust tunnist olla maksimaalselt 10 tundi iseseisvat tööd.
- (6) Koolis rakendatakse vajadusel ja võimalusel tsükliõpet, õpet tasemegruppides ning e-õpet.

- (7) Kitsa matemaatika järgi õppinud õpilasel on soovi korral võimalik üle minna laiale matemaatikale pärast kolmandat põhikursust. Laia matemaatika järgi õppinud õpilane saab üle minna kitsale matemaatikale pärast kolmandat põhikursust. Üleminek kitsalt matemaatikalt laiale ja vastupidi on võimalik erandkorras ka peale kolmandat kursust individuaalse õppekava alusel ja kokkuleppel kooliga.
- (8) Õpilased koostavad vastavalt gümnaasiumi riiklikule õppekavale uurimistöö. Õpilane võib uurimistöö asemel koostada praktilise töö, mille eesmärk on anda iseseisva praktilise töö kogemus, õpetada planeerima ja koostama terviklikku tööd, mis tõstab iseseisvat ja ideid loovat tegevust, aidata avastada oma individuaalsust, arendada kasvavat vastutust oma tegude eest, koolitada vaatlus- ja järeldamisoskust ning analüütilist mõtlemist ning süvendada ainetevahelist lõimingut ja õppekava läbivate teemade käsitlemist. Praktilisi töid esitatakse avalikkusele näitusel või ettekannetena.

4.3.4. Andekate ja hariduslike erivajadustega õpilaste õppe korraldus

- (1) Kool võib õpilase individuaalse arengu toetamiseks arvestada kokkuleppel õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul seadusliku esindajaga tema varasemat õpi- või töökogemust ning teha muudatusi või kohandusi õppesisus, õppekorralduses ja õppekeskkonnas. Kui muudatuste või kohandustega kaasneb nädalakoormuse või õppe intensiivsuse oluline kasv või kahanemine võrreldes riikliku või kooli õppekavaga, tuleb muudatuste rakendamiseks koostada individuaalne õppekava. Individuaalse õppekava kinnitab kooli direktor.
- (2) Kui haridusliku erivajadusega õpilasele koostatud individuaalse õppekavaga nähakse ette riiklikus õppekavas sätestatud õpitulemuste vähendamine või asendamine või kohustusliku õppeaine õppimisest vabastamine, võib individuaalset õppekava rakendada koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel.
- (3) Tervislikel põhjustel koduõppel olevale õpilasele koostatakse individuaalne õppekava ning tema õppekoormust võib vähendada kuni kaheksa kursuse võrra iga arvestusliku koduõppe viibitud õppeaasta kohta.
- (4) Õpilasele, kellel tekib ajutine mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel, rakendatakse toetamiseks tugimeetmeid. Õpilasele tagatakse täiendav pedagoogiline juhendamine eesmärgiga vältida järjestikuseid mitterahuldavaid kokkuvõtvaid hindeid.
- (5) Tugimeetmeid rakendatakse vastavalt ainespetsiifikale ja kohandades õpet õpilase vajaduste kohaselt. Sellest lähtuvalt:

- pakub aineõpetaja õpilasele, kellel on tekkinud mahajäämus, lisaabi tunnis ning väljaspool tundi;
- viiakse õpilasega läbi probleemvestlus, kaasates piiratud teovõimega õpilase puhul vajadusel seadusliku esindaja;
- rakendatakse vajadusel psühholoogi abi;
- rakendatakse mahajäämuse vähendamiseks ja/või õppimise toetamiseks individuaalne õppeplan;
- rakendatakse direktori käskkirjaga individuaalne õppekava.

4.3.5. Mittetatsionaarses õppes kohaldatavad erisused

- (1) Mittetatsionaarses õppes on õpilase minimaalne õpikoormus 72 kursust.
- (2) Mittetatsionaarses õppes kohustuslikke valikkursusi ei ole. Õpilane valib 9 kursust koolis pakutavatest valik- või suunakursustest.
- (3) Kursuse läbimiseks võib kasutada juhendatud õppetööd vähem kui 35 õppetundi.
- (4) Mittetatsionaarses õppes ei kuulu kehaline kasvatus kohustuslike õppeainete hulka.

4.3.6. Õpilasuurimuse või praktilise töö korraldus

- (1) Gümnaasiumiõpingute ajal tuleb õpilasel koostada uurimistöö või praktiline töö, mille koostamisel on abiks uurimistöö aluste kursus.
- (2) Üldjuhul on õpilasuurimus või praktiline töö suunapõhine.
- (3) Õpilasuurimuse ja praktilise töö ettevalmistamisel ja hindamisel on eesmärk õpilase loova eneseväljenduse, koostöö ja iseseisvalt töötamise oskuse arendamine ning järgmiste oskuste omandamine:
 - uuritava probleemi või loodava praktilise töö kohta taustinformatsiooni ja andmete kogumise ning analüüsimise oskus;
 - teoreetiliste teadmiste praktilise rakendamise oskus;
 - töö eesmärgi ja probleemile vastavate uurimisküsimuste sõnastamise ning sobiva meetodi ja analüüsivahendite valimise ja rakendamise oskus;
 - tegevuse ajalise kavandamise ja kavandatu järgimise oskus;
 - teadusteksti koostamise (eelkõige õpilasuurimuse puhul) oskus;

- oma tegevuse ja töö analüüsimise oskus;
- töö korrektse vormistamise oskus;
- kokkuvõtte ja resümee koostamise oskus;
- töö kaitsmise oskus.

(4) Õpilasuurimusi ja praktilisi töid korraldava töörühma, kuhu kuuluvad kursusejuhendaja, juhtkonna esindaja, uurimistöö kursuse õpetaja, eesti keele õpetaja, võõrkeele õpetaja, arvutiõpetaja, ülesandeks on

- toetada õpilast, et ta leiaks oma sobiva uurimistöö teema või praktilise töö vormi;
- juhtida tööde valmimise protsessi, viia läbi kaks kollokviumi;
- organiseerida tööde kaitsmine;
- tagada tööde salvestamine viisil, mis võimaldab neid koolis säilitada;
- anda tööle hinnang.

(5) Hinnangu õpilase uurimistööle ja praktilisele tööle annab õpilasuurimusi ja praktilisi töid korraldav töörühm. Uurimistöö hindamisel arvestatakse töö vastavust teemale, töö sisu (sissejuhatuse ja kokkuvõtte täpsust, uurimistöö struktuursust, terviklikkust ja proportsionaalsust, meetodit, korrektset eneseväljendust ja tööd allikatega) ja vormistamist, õpilase esinemist kaitsmisel ning suhtumist tööprotsessi.

(6) Praktilise töö juures hinnatakse loodava praktilise töö kohta taustinformatsiooni ja andmete kogumise ja analüüsimise oskust, teoreetiliste teadmiste praktikasse rakendamise oskust, töö eesmärgi ja probleemiga sobiva meetodi rakendamise oskust, tegevuse ajalise kavandamise ja kavandatu järgimise oskust, oma tegevuse ja töö analüüsimise oskust.

4.3.7. Kooli õppekava välise õppimise või tegevuse arvestamine koolis õpitava osana

(1) Gümnaasiumi riikliku õppekava kohaselt võib kool õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul seadusliku esindaja ja direktori või direktori volitatud õpetaja või teise õppe- ja kasvatusalal töötava isiku kokkuleppel arvestada kooli õppekava välist õppimist või tegevust, sealhulgas õpinguid mõnes teises üldhariduskoolis, koolis õpetatava osana, tingimusel, et see võimaldab õpilasel saavutada kooli või individuaalse õppekavaga määratud õpitulemusi.

- (2) Kursusehinde kujunemisel saab arvesse võtta õpilase osalemist projektipõhises tegevuses, huvikoolis või mõnes muus väljaspool kooli aset leidvas õppetegevuses, kui see aitab kaasa vastava õppeaine õpitulemuste saavutamisele ning kooli õppenõukogu on kinnitanud osalemise vastavaks õppetegevuse eesmärkidele. Väljaspool kooli toimuva õppetegevuse arvestamise viisi ja määra otsustab konkreetse aine kursusehinde väljapanekul vastava aine õpetaja.
- (3) Kool arvestab valikkursusena Tartu Ülikooli Teaduskoolis ja kõrgkoolide juures läbitud kursusi.

4.4. Üldpädevuste kujundamiseks ja õppekeskkonna mitmekesistamiseks kavandatud tegevused

- (1) Kooli õppekava taotleb õpilaste üldpädevuste, kooliastmepädevuste ja valdkonnapädevuste kujunemist. Pädevus on teadmiste, oskuste ja hoiakute kogum, mis tagab suutlikkuse teatud tegevusalal või -valdkonnas loovalt, ettevõtlikult ja paindlikult toimida.
- (2) Üldpädevused kujunevad õppeainetes taotletavate õpitulemuste, aga ka läbivate teemade käsitlemise kaudu ainetundides, tunni- ja koolivälises tegevuses. Üldpädevuste kujunemist toetavad ja suunavad õpetajad omavahelises koostöös ning kooli, kodu ja kogukonna koostöös.
- (3) Üld- ja valdkonnapädevuste kujunemist toetavad ja erinevaid aineid ja ainevaldkondi lõimivad kooliüritused on:
 - **29. september, mihklipäev, kooli sünnipäev** – esitatakse uurimistöid ja ettekandeid koolimaja ajaloost, linna hariduselu. Esinevad külalislektorid. Toimub ülekooliline kontsertaktus ja korraldatakse sügisjooks, mängitakse miikaelimängu;
 - **1. oktoober, rahvusvaheline muusikapäev** – pööratakse teadlikult tähelepanu muusikale meie ümber ja tunnustatakse muusika loojaid ning esitajaid;
 - **omavalitsuspäev** – korraldatakse ühel päeval elu koolis, proovides õpetaja ja koolijuhi rolle, võimaldatakse õpetajatele tunnivaba päev;
 - **laternapidu, püha Martini päev** – valmistatakse laternad ja õhtupimeduses toimub laternatega rongkäik, ühissöömine ja nukunäidend või loo jutustamine;
 - **26. november, kodanikupäev** – on ellu kutsutud teadvustamiseks kodaniku staatust, kodanikuks kasvamist. Käsitletakse erinevaid teemasid, näiteks riik ja kodanik,

kodaniku õigused, kodanikukohus. Teabepäeval kohtutakse omavalitsustegelastega, osaletakse töövarjunädalal, külastatakse riigiasutusi (linnavalitsus, riigikogu, maakohus), toimub ülekooliline mälumäng ja tunnustatakse tublimaid;

- **advendihommikud** – 1. advent on pidulik üritus, kus osaletakse oma jõulutule süütamise tseremoonial. Järgnevatel advendihommikutel koguneb kogu koolipere saali, kus mõtisklushetkedel pööratakse tähelepanu elu põhiväärtustele;
- **jõulunäidend** I-II kooliastme õpilastele;
- **jõululaat** toimub koos kogukonnaga. Õpilased esinevad, lastevanemate poolt on organiseeritud müügiletid, müüakse omatehtud küpsetisi, avatud on kohvikud;
- **ühine jõululõuna** – on tänulõuna õpilastelt õpetajatele, personalile, kaasõpilastele, külalistele;
- **vabariigi aastapäeva tähistamine** – tähistatakse ülekoolilise kontserdiga Rakvere Kolmainu kirikus. Traditsiooniline kontsert on kogukonna üritus. Kooli esindus osaleb 24. veebruaril ülelinnalisel tseremoonial ausambamäel;
- **kevadkontsert ja õpilastööde näitus** – korraldatakse ülekoolilise pereüritusena;
- **kooliaasta lõupäev** – õuealal ja spordiväljakul toimuvad erinevad töötoad ja tegevused

Ainepäevade ja -nädalatega aidatakse kaasa valdkonnapädevuste kujunemisele ning lõimitakse valdkonna õppeaineid. Traditsiooniliselt korraldatakse igal õppeaastal koolis emakeelenädal, matemaatikanädal, võõrkeelte nädal, loodusainete nädal, sügisene matka- ja spordipäev.

Üldpädevuste kujunemist toetavad Vaikuseminutite ja KiVa programmides osalemine.

5. Õpilaste arengu ja õppimise toetamise ja hindamise korraldus

5.1. Õpilase arengu ja õppimise toetamise ja hindamise alused ja põhimõtted põhikoolis

(1) Hindamise eesmärk on:

- 1) toetada õpilase arengut;
- 2) anda tagasisidet õpilase õppe edukuse kohta;
- 3) innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima;
- 4) suunata õpilase enesehinnangu kujunemist, suunata ja toetada õpilast edasise haridustee valikul;
- 5) suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel;
- 6) anda alus õpilase järgmise klassi üleviimiseks ning kooli lõpetamise otsuse tegemiseks.

(2) Õpilaste arengu toetamisel ja õpitulemuste hindamisel lähtub kool põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses ja põhikooli riiklikus õppekavas hindamise kohta sätestatust.

(3) Arengu hindamisel võtame aluseks waldorfpedagoogika inimkäsituse. Inimkäsituse on õpetajale prismaks, millest lähtuvalt ta õpilast vaatleb, oma tähelepanekuid teeb ja teda suunab. Hindamisel püütakse omavahel siduda nii inimese arengu kui ka ainevaldkonna loogika.

(4) Kogu õppekasvatuse protsess koolis tervikuna on jooksvalt tagasisidestatud nii, et pideva toetamise kaudu arutlusele ja analüüsile kujuneb õpilasel ettekujutus ümbritsevast väärtussüsteemist ja sellele tuginev adekvaatne enesehinnang.

(5) Õpitulemuste kõrval hinnatakse õpilase käekäiku ja arengut. Pedagoogilises protsessis hinnatakse õpilase tegevuse karakteristikuid, mitte õpilast. Rakendatakse õppimist toetavat ehk kujundavat hindamist.

5.1.1. Käitumise (sealhulgas hoolsuse) kohta õpilastele ja seaduslikele esindajatele tagasiside andmine

- (1) Kool annab kirjalikku kirjeldavat tagasisidet õpilase käitumise (sealhulgas hoolsuse) kohta kaks korda õppeaastas poolaasta tunnistusel.
- (2) Õpilase käitumise ja hoolsuse hindamisel peetakse oluliseks kooli kodukorra täitmist, üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimist ning õpilase suhtumist õppeülesannete täitmisesse.
- (3) Õpilane saab jooksvalt tagasisidet oma käitumisele, hoolsusele ja hoiakutele ainetunnis ja klassijuhatajatunnis nii õpetajatelt kui ka vastastikuse hindamise kaudu kaaslastelt.
- (4) Hoolsuse hindamise aluseks on õpilase suhtumine õppeülesannetesse: kohusetundlikkus, töökus ja järjekindlus õppeülesannete täitmisel.
- (5) Õpilane viiakse üle järgmisse klassi, olenemata käitumise ja hoolsuse aastahindest.

5.1.2. Teadmiste ja oskuste hindamine kui kokkuvõtivate hinnete alus

- (1) Õpilase teadmiste ja oskuste hindamisel võrreldakse õpilase teadmisi ja oskusi õppe aluseks olevas õppekavas (kooli õppekavas, individuaalses õppekavas) toodud oodatavate tulemustega.
- (2) Ainealaseid teadmisi ja oskusi võib hinnata nii õppe käigus kui ka õppeteema lõppedes.
- (3) Ainealaste teadmiste ja oskuste hindamise tulemusi võib väljendada kas sõnaliselt, numbriliste hinnetega viiepallisüsteemis või arvestatud/mittearvestatud.
- (4) 1.– 3. klassis ei hinnata numbriliselt. Diagnoosivate testide abil, lapse vaatlemise kaudu sotsiaalses keskkonnas vaadeldakse ja hinnatakse lapse arengut, tema vajadusi spetsiifilisema õpetuse järele, tema kehalist koordineerimist, motoorseid oskusi, tasakaalu, liikumist, ajataju, keelelist pädevust, sotsiaalseid oskusi, matemaatilist taju. Vaatluste tulemused dokumenteerib õpetaja regulaarselt individuaalse arengu jälgimise kaarti. Saavutuste hindamisel vaadeldakse, milliseid oskusi on õpitud, millised õpilase on tugevused ja nõrkused. Õpilasi ei võrrelda omavahel, nad edenevad omas rütmis ja saavad selleks vajalikku tuge.
4. - 6. klassini hinnatakse numbriliselt eesti keele ja kirjanduse, võõrkeele, matemaatika, loodusteaduste ja sotsiaalvaldkonna õppeaineid.

Arvestatud/mittearvestatud süsteemis hinnatakse kunsti-, kehalise kasvatuse ja tehnoloogia valdkonna aineid.

- (5) Koolis kasutatakse viiepallist hindamissüsteemi.
- (6) Õpitulemuste hinded on: õppeprotsessi (tunnikontroll, suuline lühivastus, jms) hinne; arvestuslik (suuline ja kirjalik vastamine, kontrolltöö, praktiline töö, arutlus, essee, referaat, jms) hinne; tasemetöö/proovieksami hinne; uurimistöö/praktilise töö hinne.
- (7) Kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine, võib vastavat kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust hinnata hindegas „nõrk”.
- (8) Kui õpilase teadmisi ja oskusi on hinnatud hindegas „puudulik” või „nõrk” või on hinne jäänud panemata, antakse õpilasele võimalus järelevastamiseks või järeltöö sooritamiseks. Enne järelevastamist või järeltööd on õpilasel õigus saada ainealast konsultatsiooni. Järelevastamine on vajalik õppekavaga ette nähtud teadmiste ja oskuste omandamiseks tasemel, mis on eeldatav järgnevateks õpinguteks.
- (9) Järelevastamine või järeltöö sooritatakse kõige enam kümne õppepäeva jooksul pärast töö hinde teada saamist.
- (10) Järelevastamise või järeltöö käigus saadud hinne asendab eelneva hinde tingimusel, et see on esialgsest tulemusest parem. Järelevastamise hinnet käsitletakse samaväärselt muude hinnetega.

5.1.3. Kokkuvõttev hindamine

- (1) Põhikooliastmel on kokkuvõttev hindamine hinnete/hinnangute koondamine poolaastahinneteks ning poolaastahinnete koondamine aastahinneteks.
- (2) 1.– 3. klassis õpilasi kokkuvõtvalt ei hinnata. Poolaastate lõpus väljastatavatel tunnistustel on kirjeldatud lapse emotsionaalset, vaimset ja sotsiaalset arengut, antud ülevaade õpilase õpihuvi ja ainealaste saavutuste kohta ning läbitud teemade loetelu. Vastavalt põhikooli ja gümnaasiumiseaduses sätestatule tuleb õpilase koolist lahkumisel või hiljemalt II kooliastme lõpul jooksva õppeaasta sõnalised hinnangud, mis on aluseks õpilase järgmise klassi üleviimisel, teisendada viiepallisüsteemi.
- (3) 4. – 9. klassis pannakse poolaastahinne välja poolaasta jooksul saadud hinnete alusel, arvestades ka õpilase arengut vastavas õppeaines. Aastahinne pannakse välja õppeaasta jooksul saadud poolaastahinnete alusel enne õppeperioodi lõppu.
- (4) 4. – 6. klassis hinnatakse numbriliselt eesti keele ja kirjanduse, võõrkeele, matemaatika, loodusteaduste ja sotsiaalvaldkonna õppeaineid.

Arvestatud/mittearvestatud süsteemis hinnatakse kunsti-, kehalise kasvatuse ja tehnoloogia valdkonna aineid. Vastavalt põhikooli ja gümnaasiumiseaduses sätestatule tuleb õpilase koolist lahkumisel või hiljemalt II kooliastme lõpul jooksva õppeaasta hinnangud, mis on aluseks õpilase järgmisse klassi üleviimisel, teisendada viiepallisüsteemi.

- (5) Hinnete teisendamisel lähtutakse õpitulemuste saavutamise tasemest ning kasutatakse koolis kehtestatud teisenduspõhimõtteid. Teisendamise aluseks on perioodi jooksul antud sõnalised hinnangud ja kogutud tõendusmaterjal.
- (6) Põhikooliõpilasele, kelle poolaastahinne on „puudulik” või „nõrk” või on jäetud hinne välja panemata, rakendatakse selles õppeaines tugisüsteem (nt kohustuslik konsultatsioon, individuaalsed abistavad õpiülesanded; õpiabirühm eripedagoogi juures; logopeedi abi; psühholoogi abi) ja/või individuaalne õppekava, et aidata omandada nõutavad teadmised ja oskused.
- (7) Kui põhikooli õpilase poolaasta hinne on „puudulik” või „nõrk” ja õpilane näitab rakendatud tugimeetmete tulemusena, et tema poolaastahinne võiks olla kõrgem, arvestatakse seda aastahinde väljapanekul. Reeglina poolaastahindeid ei parandata.
- (8) Poolaastahinnete või -hinnangute alusel otsustab õppenõukogu, kas viia õpilane järgmisse klassi, jätta täiendavale õppetööle või klassikursust kordama. Õpilaste järgmisse klassi üleviimise otsus tehakse enne õppeperioodi lõppu.
- (9) Õpilane jäetakse täiendavale õppetööle õppeainetes, milles tulenevalt poolaastahinnangutest tuleks välja panna aastahinne „puudulik” või „nõrk” või anda samaväärne sõnaline hinnang. Täiendavale õppetööle jätmise otsustab õppenõukogu enne õppeperioodi lõppu. Täiendava õppetöö raames täidab õpilane õpetaja vahetul juhendamisel spetsiaalseid õppeülesandeid, et omandada õppekavaga nõutavad teadmised ja oskused. Täiendav õppetöö viiakse läbi pärast õppeperioodi lõppu. Aastahinne või -hinnang pannakse välja pärast täiendava õppetöö lõppu, arvestades selle tulemusi.
- (10) 9. klassi õpilasele pannakse kooliastmehinded välja hiljemalt 1. juunil, välja arvatud õppeainetes, milles õpilane jäetakse täiendavale õppetööle.

5.1.4. Eksamid, tasemetööd ja aasta materjali hõlmavad arvestustööd

- (1) 3. ja 6. klassis toimuvad riiklikud tasemetööd matemaatikas ja eesti keeles. 6. klassis lisaks ühes aines, mille haridus- ja teadusministeerium teeb teatavaks märtsikuus.

- (2) 4., 5., 7. ja 8. klassis toimuvad kooli õppeaasta materjali hõlmavad arvestustööd eesti keeles ja matemaatikas.
- (3) III kooliastmes koostavad õpilased loovtöö, mis tähtsustab iseseisvat ja ideid loovat tegevust, aitab avastada individuaalsust, arendada kasvavat vastutust oma tegude eest, koolitada vaatlus- ja järeldamisoskust ning analüütilist mõtlemist, süvendada ainetevahelist lõimingut ja õppekava läbivate teemade käsitlemist.

5.1.5. Hinde ja hinnangu vaidlustamine

- (1) Hinde või hinnangu vaidlustamiseks pöördub õpilane või tema seaduslik esindaja esmajärjekorras klassi- või aineõpetaja poole.
- (2) Õpilasel või tema seaduslikul esindajal on õigus hindeid ja sõnalisi hinnanguid vaidlustada kümne päeva jooksul pärast hinde või hinnangu teadasaamist, esitades kooli direktorile kirjalikult vastava taotluse koos põhjendustega.

5.1.6. Põhikooli lõpetamine

- (1) Põhikooli lõpetab õpilane, kellel õppeainete viimased aastahinded on vähemalt „rahuldavad”, kes on kolmandas kooliastmes sooritanud loovtöö ning kes on sooritanud vähemalt rahuldavale tulemusele eesti keele eksami, matemaatikaeksami ning ühe eksami omal valikul.
- (2) Põhikooli lõpetanuks võib õpilase või tema seadusliku esindaja kirjaliku avalduse alusel ja õppenõukogu otsusega pidada ning põhikooli lõputunnistuse anda õpilasele:
 - kellel on üks nõrk või puudulik eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne;
 - kellel on kahes õppeaines kummaski üks nõrk või puudulik eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne.
- (3) Haridusliku erivajadusega õpilasele, kellel koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel individuaalse õppekavaga on vähendatud või asendatud põhikooli riiklikus õppekavas taotletavaid õpitulemusi, on lõpetamise aluseks individuaalses õppekavas määratud õpitulemuste saavutatus. Haridusliku erivajadusega õpilasel on õigus sooritada põhikooli lõpueksamid eritingimustel vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse alusel haridus- ja teadusministri määrusega kehtestatud lõpueksamite korraldamise tingimustele ja korrale.

5.1.7. Õpilaste tunnustamine hea õppimise eest

- (1) Kiituskiri „Väga hea õppimise eest“ antakse õppeaasta lõpus kõikides klassides õpilasele, kellel on kõik aastahinded „5“.
- (2) Kiituskiri „Väga heade tulemuste eest üksikus õppeaines“ võidakse anda kõikides klassides õppeaasta lõpus õpilasele, kelle aastahinne selles aines on „5“ ja õpilane on saanud väljapaistvaid tulemusi maakondlikel olümpiaadidel, võistlustel jm.
- (3) Kiituskirjaga tunnustamise otsustab kooli õppenõukogu.
- (4) Kooli tänukirjaga tunnustatakse õpilast, kes on esindanud kooli edukalt erinevatel konkurssidel, olümpiaadidel, spordis, jm; olnud aktiivne klassivälises töös või osutanud koolile teene. Ettepaneku tänukirjaga tunnustamise kohta teeb õpetaja.

5.2. Hindamine gümnaasiumis ja gümnaasiumi lõpetamise korraldus

(1) Hindamise eesmärk on:

- 1) toetada õpilase arengut;
- 2) anda tagasisidet õpilase õppe edukuse kohta;
- 3) innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima;
- 4) suunata õpilase enesehinnangu kujunemist, suunata ja toetada õpilast edasise haridustee valikul;
- 5) suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel;
- 6) anda alus õpilase järgmise klassi üleviimiseks ning kooli lõpetamise otsuse tegemiseks.

(2) Õpilaste arengu toetamisel ja õpitulemuste hindamisel lähtub kool põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses ja gümnaasiumi riiklikus õppekavas hindamise kohta sätestatust.

5.2.1. Kujundav hindamine

(1) Kujundava hindamisena mõistetakse õppe kestel toimuvat hindamist, mille käigus analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse tagasisidet õpilase seniste tulemuste ning vajakajäämistele kohta, innustatakse ja suunatakse õpilast edasise õppimisele ning kavandatakse edasise õppimise eesmärgid ja teed. Kujundav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside kirjeldab õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämisi ning sisaldab ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut.

(2) Õppetunni vältel saab õpilane enamasti suulist või kirjalikku sõnalist tagasisidet õppeaine õpitulemuste saavutamise, üldpädevuste arengu, gümnaasiumi lõpuks taotletavate teadmiste, oskuste ja hoiakute ning läbivate teemade õppe kohta. Kogu õppepäeva vältel annavad õpetajad ja teised õppe- ja kasvatusalal töötavad isikud õpilasele tagasisidet, et toetada õpilase käitumise, hoiakute ja väärtushinnangute kujunemist. Kool reageerib juhtumitele, mis on vastuolus üldtunnustatud väärtuste ning heade tavadega.

(3) Õpilane kaasatakse enese ja kaaslaste hindamisse, et arendada tema oskust eesmäärke seada ning oma õppimist ja käitumist eesmärkide alusel analüüsida ning tõsta õpimotivatsiooni.

5.2.2. Teadmiste ja oskuste hindamine kui kokkuvõtivate hinnete alus

(1) Õpilase teadmisi ja oskusi võrreldakse õpilase õppe aluseks olevas õppekavas toodud oodatavate tulemustega. Ainealaseid teadmisi ja oskusi võib hinnata nii õppe käigus kui ka õppeteema lõppedes. Ainealaste teadmiste ja oskuste hindamise tulemusi väljendatakse numbriliste hinnetega viiepallisüsteemis.

(2) Hindamisel viiepallisüsteemis hinnatakse:

- 1) hindegaga „5” ehk „väga hea” vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral ja ületavad neid;
- 2) hindegaga „4” ehk „hea” vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele;
- 3) hindegaga „3” ehk „rahuldav” vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele, kuid esineb puudusi ja vigu;
- 4) hindegaga „2” ehk „puudulik” vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemustes esineb olulisi puudusi;

5) hindegaga „1” ehk „nõrk” vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemustes esineb olulisi puudusi ja areng puudub.

(3) Viiepallisüsteemis hinnatavate kirjalike tööde koostamisel ja hindamisel lähtutakse põhimõttest, et kui kasutatakse punktiarvestust ja õpetaja ei ole andnud teada teisiti, koostatakse tööd nii, et hindegaga „5” hinnatakse õpilast, kes on saavutanud 90–100%, hindegaga „4” 75–89%, hindegaga „3” 50–74%, hindegaga „2” 20–49% ning hindegaga „1” 0–19% maksimaalsest võimalikust punktide arvust.

(4) Õpetaja tutvustab õpilastele kursuse algul õppesisu, õppe-eesmärke, hindamise põhimõtteid, avalikustab õppeperioodil rakendatava hindamise korralduse ja teeb seda taasesitamist võimaldaval viisil.

(5) Kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine, võib vastavat kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust hinnata hindegaga „nõrk”.

(6) Kui kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust on hinnatud hindegaga „puudulik” või „nõrk” või on hinne jäänud panemata, antakse õpilasele võimalus järelevastamiseks või järeltöö sooritamiseks.

5.2.3. Kokkuvõttev hindamine

- (1) Gümnaasiumiastmel hinnatakse õpilase õpitulemusi õppeaines kokkuvõtvalt kursusehinnete ja kooliastmehinnetega. Kokkuvõtval hindamisel võrreldakse õpilase ainealaseid teadmisi ja oskusi õpilase õppe aluseks olevas ainekavas toodud oodatavate õpitulemustega ja tema õppele püstitatud eesmärkidega.
- (2) Kursusehinne ei ole kursuse jooksul saadud hinnete aritmeetiline keskmine ja kooliastmehinne ei ole kursusehinnete aritmeetiline keskmine.
- (3) Kokkuvõtivate hinnangutega „arvestatud” ja „mittearvestatud” võib hinnata kõiki valikkursusi, kusjuures õppeaine hindamise alused ja vorm kirjeldatakse ainekavas.
- (4) Kui õpilane on kursusel puudunud enam kui 7 tundi, võib õpetaja nõuda kursuse lõpus lisatöö tegemist.
- (5) Gümnaasiumiõpilasele, kelle kokkuvõttev kursusehinne on „puudulik” või „nõrk” või „MA”, märgib aineõpetaja kursuse lõppedes e-päeviku kursusehinde kommentaarina

järelevastamise tingimused: millised ülesanded, kuidas ja millal tuleb õpilasel sooritada.

- (6) Reeglina sooritab õpilane kursuse järelevastamise 10 õppepäeva jooksul pärast hindest teadasaamist või pärast õppetööle naasmist.
- (7) Gümnaasiumis peab õpilane positiivse kooliastmehinde väljapanekuks olema läbinud vastava aine õppekava ning õppeaine viimase perioodi kursusehinded peavad olema positiivsed. Kooliastmehinde väljapanekul võivad viimased kursusehinded olla varasematega võrreldes suurema osakaaluga.
- (8) Õppeainetes, milles õpilane jäetakse täiendavale õppetööle, pannakse kooliastmehinne välja pärast täiendava õppetöö lõppu.
- (9) 12. klassi õpilasele pannakse kooliastmehinded välja enne vastava aine lõpueksami toimumist, välja arvatud õppeainetes, milles õpilane jäetakse täiendavale õppetööle.

5.2.4. Eksamid, tasemetööd ja aasta materjali hõlmavad arvestustööd

- (1) 12. klassis sooritavad õpilased riigieksamid eesti keeles, matemaatikas (kitsas või lai) ja võõrkeeles ning koolieksami.
- (2) Koolieksami saab õpilane valida järgnevate õppeainete seast: suunaainete komplekseksam, kirjandus, bioloogia, füüsika, ajalugu, ühiskonnaõpetus, muusika, kehaline kasvatus, geograafia, keemia, B1 taseme võõrkeel. Eksam tuleb sooritada pärast viimase kursuse läbimist.
- (3) Gümnaasiumi jooksul teevad õpilased praktilise või uurimistöö, mis reeglina on seotud valitud suunaga.
- (4) 10. ja 11. klassis toimuvad üleminekueksamid matemaatikas, eesti keeles ja inglise keeles. Kõiki eksameid hinnatakse sooritusprotsentides. Matemaatikaeksam loetakse soorituks, kui sooritusprotsent on vähemalt 30. Eesti keele eksam loetakse soorituks, kui sooritusprotsent on vähemalt 40. Inglise keele eksam loetakse soorituks, kui sooritusprotsent on vähemalt 50.
- (5) Üleminekueksami tulemust arvestatakse kooliastmehinde väljapanekul.

5.2.5. Täiendav õppetöö ja õpilase järgmisse klassi üleviimine

- (1) Õpilase järgmisse klassi üleviimise otsustab kursusehinnete alusel õppenõukogu.
- (2) Õppeperioodi jooksul omandamata jäänud õppekavaga nõutavate teadmiste ja oskuste omandamise toetamiseks ja hinnetega „nõrk” ja „puudulik” hinnatud kursuste järelevastamiseks võib õpilase jätta täiendavale õppetööle, mis viiakse läbi pärast

õppeperioodi lõppu. Klassijuhataja informeerib õppenõukogu otsusest õpilast ja alaealise õpilase korral ka tema seaduslikku esindajat.

- (3) Täiendava õppetöö sooritamise aja- ja tegevuskava, järelvastamise tingimused vormistab aineõpetaja kirjalikult ja esitab kinnitamiseks juhtkonnale. Täiendav õppetöö kantakse päevikusse. Järelvastamisel parandatud hinne märgitakse e-päevikus kaldkriipsuga varasema hinde juurde.
- (4) Õpilane, kes jäeti täiendavale õppetööle, kuid keda ei jäeta klassikursust kordama, viiakse järgmisse klassi üle hiljemalt 30. augustiks. Nimetatud tähtaega ei kohaldata õpilase puhul, kellele on koostatud individuaalne õppekava, kus on ette nähtud erisused järgmisse klassi üleviimise osas.
- (5) Statsionaarses õppes ei viida järgmisse klassi üle gümnaasiumiõpilast,
 - kellel ei ole läbitud kõik kohustuslikud kursused;
 - kellel on õppeperioodi lõppedes kolmes või enamas aines üle poolte kursusehinnete „nõrgad” või „puudulikud”.

Õppenõukogu otsusega on võimalik erandkorras järgmisesse klassi üle viia õpilase, kellel on läbimata kohustuslikke kursuseid või kellel on õppeperioodi lõppedes kolmes või enamas aines üle poolte kursusehinnete „nõrgad” või „puudulikud”.

5.2.6. Kooli lõpetamine

Gümnaasiumi lõputunnistuse annab gümnaasium õpilasele:

- kelle kooliastmehinded on vähemalt rahuldavad või valikkursuste puhul rahuldavad või arvestatud;
- kes on sooritanud õppeaine kohustuslikule mahule vastavad eesti keele või eesti keele teise keelena, matemaatika ja võõrkeele riigieksamid;
- kes on sooritanud vähemalt rahuldavale tulemusele gümnaasiumi koolieksami;
- kes on sooritanud gümnaasiumi jooksul õpilasuurimuse või praktilise töö (välja arvatud kooli lõpetamisel eksternina).

5.2.7. Õpilaste tunnustamine hea õppimise eest

- (1) Kiituskiri „Väga hea õppimise eest” antakse õppeaasta lõpus kõikides klassides õpilasele, kellel on kõik kursusehinded „4” ja „5”.

- (2) Kiituskiri „Väga heade tulemuste eest üksikus õppeaines“ võidakse anda kõikides klassides õppeaasta lõpus õpilasele, kelle kursusehinded selles aines on „4” ja „5”, õpilane on saanud väljapaistvaid tulemusi maakondlikel olümpiaadidel, võistlustel jm.
- (3) Kooli tänukirjaga tunnustatakse õpilast, kes on esindanud kooli edukalt erinevatel konkurssidel, olümpiaadidel, spordis jm; olnud aktiivne klassivälises töös või osutanud koolile teene. Ettepaneku tänukirjaga tunnustamise kohta teeb õpetaja.
- (4) Lõpetajat, kelle kõigi õppeainete kooliastmehinne on „väga hea”, tunnustatakse kuldmedaliga.
- (5) Lõpetajat, kellel kuni kahes õppeaines on kooliastmehinne vähemalt „hea” ja ülejäänud õppeainetes „väga hea”, tunnustatakse hõbemedaliga.
- (6) Kiituskirjade ja medalitega tunnustamise otsustab kooli õppenõukogu.

5.2.8. Hinde ja hinnangu vaidlustamine

- (1) Hinde või hinnangu vaidlustamiseks pöördub õpilane või tema seaduslik esindaja esmajärjekorras aineõpetaja poole.
- (2) Õpilasel või tema seaduslikul esindajal on õigus hindeid ja sõnalisi hinnanguid vaidlustada kümne päeva jooksul pärast hinde või hinnangu teadasaamist, esitades kooli direktorile kirjalikult vastava taotluse koos põhjendustega.

5. Õpilaste juhendamise ja hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted, tugiteenuste rakendamise kord.

- (1) Haridusliku erivajadusega õpilane on õpilane, kelle andekus, õpiraskused, tervises seisund, puue, käitumis- ja tundeeluhäired, pikemaajaline õpest eemal viibimine või kooli õppekeele ebapiisav valdamine toob kaasa vajaduse teha muudatusi või kohandusi õppe sisus, õppeprotsessis, õppe kestuses, õppekoormuses, õppekeskkonnas (nagu õppevahendid, õpperuumid, suhtluskeel, tugipersonal, spetsiaalse ettevalmistusega õpetajad), taotletavates õpitulemustes või õpetaja poolt klassiga töötamiseks koostatud töökavas.
- (2) Kui õpilase hariduslik erivajadus tuleneb tema andekusest, tagatakse talle individuaalse õppekava rakendamine ning vajaduse korral täiendav juhendamine aineõpetajate poolt või teiste vastava valdkonna spetsialistide poolt haridusprogrammide või teiste haridusasutuste kaudu.
- (3) Haridusliku erivajadusega õpilase õppe korraldamisel lähtutakse kaasava õppe põhimõtetest. Tulenevalt õpilase individuaalsetest vajadustest tagatakse õpilasele võimetekohane õpe ja vajalik tugi, tugispetsialistide, abiõpetajate ja teiste spetsialistide koostöös.
- (4) Hariduslike erivajadustega õpilaste õppe paremaks korraldamiseks on direktor määranud haridusliku erivajadusega õpilaste õppe koordineeri, kelle ülesanne on haridusliku erivajadusega õpilase õppe ja arengu toetamiseks vajaliku koostöö korraldamine.
- (5) Haridusliku erivajaduse tuvastamiseks läbiviidud pedagoogilis-psühholoogilise hindamise tulemused, õpetajate täiendavad tähelepanekud ja soovitusel õpilase tugevate ja arendamist vajavate külgede kohta, tugispetsialistide soovitusel, testimiste ja uuringute tulemused ning nõustamiskomisjoni soovitusel õppe korraldamiseks ja sellest tulenevalt õpilasele rakendatud meetmed dokumenteeritakse haridusliku erivajadusega õpilase arengu ja toimetuleku jälgimiseks koostatud individuaalse arengu jälgimise kaardil. Individuaalse arengu jälgimise kaardi koostamise ja täitmise eest vastutab haridusliku erivajadusega õpilaste õppe koordineeri.
- (6) Kool kindlustab õpilasele vajadusel järgmised tugiteenused:
 - eripedagoogi abi;
 - logopeedi abi;
 - tugiisiku määramine;

- psühholoogiline abi;
 - meditsiiniline abi;
 - suunamine Rajaleidja spetsialistide juurde.
- (7) Vajadusel rakendatakse õpilasele individuaalne õppekava. Individuaalse õppekava koostamise algatamise kooli poolt otsustab direktor haridusliku erivajadusega õpilaste õppe koordineeri ettepanekul. Otsusest teavitatakse õpilast ja tema seaduslikku esindajat kirjalikult, tuues ära põhjused, mis tingivad individuaalse õppekava koostamise vajaduse.
- (8) Vajadusel moodustatakse hariduslike erivajadustega õpilaste õppe paremaks korraldamiseks väiksemaid rühmi ja klasse, et luua vajalikud tugiteenused õpilastele, kellele neid ei ole võimalik tagada tavaklassis.
- (9) Tulenevalt haridusliku erivajadusega õpilase tervises seisundist korraldatakse vajadusel koduõpe, s.o õppe korraldamine õpilase kodus või muus õpilasega või piiratud teovõimega õpilase seadusliku esindajaga kokkulepitud kohas väljaspool kooli ruume.
- (10) Kui koolis rakendatud tugiteenused ei osutunud tulemuslikuks, viiakse läbi täiendav uuring, mis toimub valdavalt meditsiinasutuses arstide osalusel. Uuringu tulemused on aluseks kooli õppenõukogule õpilase nõustamiskomisjoni suunamiseks. Nõustamiskomisjoni soovitude alusel jätkub eriõpetuse ja tugiteenuste rakendamine või viiakse õpilane seadusliku esindaja nõusolekul üle hariduslike erivajadustega õpilaste õppe paremaks korraldamiseks moodustatud rühma või klassi. Arengukeskkonna kujundamisel arvestatakse nõustamiskomisjoni ja uuringus osalenud spetsialistide soovitusi.
- (11) Tugiteenuste rakendamise vajadus fikseeritakse õppenõukogu otsuse ja/või direktori käskkirjaga. Tugiteenuse rakendamiseks on vajalik seadusliku esindaja nõusolek.
- (12) Meetmete rakendamise perioodi lõpul hindab haridusliku erivajadusega õpilaste õppe koordineeri koostöös õpetajate ja tugispetsialistidega meetme tulemuslikkust ning teeb ettepanekud seaduslikule esindajale ja vajaduse korral kooli direktorile edasisteks tegevusteks.

6. Karjääriõppe, sh karjääriinfo ja nõustamise korraldamine

- (1) Karjääriteenuste korraldamisega ja õppekava läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine” käsitlemisega taotletakse õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid.
- (2) Läbiva teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine” sisu ja eesmärgid arvestatakse õpikeskkonna kujundamisel, sellest lähtudes tuuakse aineõppesse sobivad teemakäsitlelused, näited ja meetodid, viiakse läbi aineülelised, klassidevahelised ja ülekoolilised projektid.
- (3) Tunnivälise tegevuse käigus toimuvad õppekäigud ettevõtetesse ja asutustesse.
- (4) Karjäärinõustamisteenus hõlmab elukutsevalikualaseid loenguid karjäärinõustajalt ja individuaalset nõustamist. Karjäärinõustamisteenus tagatakse koostöös Rajaleidja keskusega.
- (5) 9. ja 12. klassis on tunniplaanis karjäärinõustamise tund.
- (6) 10. klassi õppima asujatega korraldatakse õppesuuna valikul vestlus, mille raames aidatakse õpilasel valida temale enim sobiv õppesuund gümnaasiumis.
- (7) Kool korraldab õpilaste teavitamist edasiõppimisvõimalustest ja tööturu üldistest suundumustest ning tagab karjääriteenuste (karjääriõpe, -info ja -nõustamine) kättesaadavuse ja süsteemse, vajaduspõhise korralduse.

7. Õpilaste ja seaduslike esindajate teavitamise ja nõustamise korraldus

- (1) Kool eeldab kodu ja kooli tihedat koostööd. Õpetuse ja kasvatuse terviklikkuse ning kvaliteedi tagavad õpetajatevaheline pedagoogiline koostöö ning kooli ja kodu üksteisemõistmine ja koostöö.
- (2) Kool tagab õpilasele ja tema seaduslikule esindajale teabe kättesaadavuse õppe ja kasvatuse korralduse kohta ning teostab õpilaste ja seaduslike esindajate juhendamist ja nõustamist õppetööd käsitlevates küsimustes.
- (3) Peamised õppeteemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korraldus ja planeeritavad üritused tehakse õpilasele ja seaduslikule esindajale teatavaks iga õppeperioodi algul.
- (4) Kooli ja õpilaste seaduslike esindajate koostöö koordineerimiseks kutsub direktor üks kord õppeaastas kokku lastevanemate/seaduslike esindajate üldkoosoleku ning

klassijuhataja vähemalt üks kord õppeaastas kokku klassi lastevanemate/seaduslike esindajate koosoleku.

- (5) Koolikorraldust reguleerivad dokumendid on kättesaadavad kooli kodulehel.
- (6) Seaduslikud esindajad saavad igapäevast infot e-päeviku kaudu ja klassi blogist. 1.-3. klassis väljastatakse kaks korda aastas pabertunnistused sõnaliste hinnangutega.
- (7) 6.-9. klasside õpilaste seaduslikud esindajad saavad igapäevast informatsiooni e-päeviku kaudu. Kaks korda aastas väljastatakse tunnistus paberkandjal.
- (8) Gümnaasiumiastme õpilased saavad õppekorralduse kohta infot ja nõuandeid kooli kodulehe ja e-päeviku kaudu; klassijuhatajatundides, infokogunemistel ja -koosolekutel. Õpilase esmaseks nõustajaks koolis on klassijuhataja.
- (9) Kool tagab õpilasele, kellel tekib ajutine mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel, täiendava pedagoogilise juhendamise väljaspool õppetunde.
- (10) Õpilase arengu toetamiseks korraldatakse temaga koolis arenguveestlusi, mille põhjal lepitakse kokku eesmärgid järgmiseks perioodiks. Arenguveestlused viiakse läbi vastavalt koolis kinnitatud korrale.
- (11) Nõustamise vormideks on ka lastevanemate õhtud, loengud lastevanematele, lastevanemate kool, individuaalvestlused nii õpetaja kui ka kooliõega.

8. Õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtted

- (1) Õpetajad lähtuvad oma töös põhikooli ja gümnaasiumi riiklikus õppekavas ja kooli õppekavas sätestatust ning arvestavad õppekava rakendamisel klassi omapära ja suundumust, õppeaasta ülesandeid, õpilaste võimeid ja kooli materiaalseid ressursse, olemasolevat õppekirjandust.
- (2) Õpetajad planeerivad ja korraldavad õppetegevust nii, et õpilased saavutavad riikliku ja kooli õppekavaga ettenähtud õpitulemused.
- (3) Õpetajad teevad omavahelist koostööd õppekavas kirjeldatud õppekeskkonna mitmekesistamiseks kavandatud tegevuste korraldamisel ja läbiviimisel (ülekoolilised ja klassidevahelised üritused, õppekäigud, loengud, kohtumised jms).
- (4) Õpetajad toetavad õpilaste loovtööde, uurimistööde ja praktiliste tööde teostamist ning teevad selles valdkonnas koostööd.
- (5) Õpetajate koostöö laiemad formaadid on kolleegium, töökoosolekud kooliastmete alusel, iganädalased infovahetunnid.

9. Kooli õppekava uuendamise ja täiendamise kord

- (1) Kooli õppekava vaadatakse üle regulaarselt, vähemalt kord õppeaastas, ning seda uuendatakse vastavalt õigusaktide muudatustele, sisehindamise järeldustele ja kooli arenguvajadustele.
- (2) Õppekava koostamine ja arendamine eeldab õpilaste ja õpetajate, õpetajate ja juhtkonna, kooli ja lastevanemate/seaduslike esindajate ning kooli omaniku koostööd riikliku õppekava üldosa mõtestamisel ja ainekavade koostamisel.
- (3) Õppekava uuendamises ja arendamises kasutatakse erinevaid töövorme.
- (4) Kooli õppekava uuendamine või täiendamine toimub algatustaotluse alusel, mis tuleb esitada kooli pidajale kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis koos ettepanekute ja põhjendustega. Kooli õppekava uuendamist ja täiendamist võib taotleda iga asjast huvitatud isik. Kooli pidaja otsustab õppekava uuendamise või täiendamise vajaduse.
- (5) Kui kooli õppekava uuendamise või täiendamise vajadus on tingitud muudatustest õigusaktides, siis algatab kooli õppekava muutmise kooli pidaja.
- (6) Kooli õppekava uuendamise või täiendamise eelnõu esitatakse enne selle kehtestamist arvamuse saamiseks kooli nõukogule, õppenõukogule, õpilasesindusele.
- (7) Kooli õppekava kinnitab kooli pidaja.